

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΤΕΥΧΟΣ ΜΗΝΟΣ ΙΟΥΛΙΟΥ

ΣΥΝ ΤΩ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩ ΔΕΛΤΙΩ

ΕΤΟΣ ΚΑ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 27 ΙΟΥΛΙΟΥ 1901

ΑΡΙΘ. 30

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † Ο Γρεβενών ΔΩΡΟΘΕΟΣ (πρόεδρος)
- † Ο Μέγας Πρωτοδύκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ο Αρχιεπ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ
- † Ο Μέγας Αρχιεπίσκοπος ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ (ταμίας)
- ΧΡ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ (γραμματεὺς)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

- καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
- διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
- ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ . . . 25
- Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
- Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1 Ἰανουαρίου
- ἀποστελλόμεναι πρὸς τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Ταμίαν.

Ἀρχιδυντάκτες Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

Ἔνεκα τῆς χθὲς ἐορτῆς ἡ «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» ἐκδίδεται δήμερον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἀρπαγὴ τῆς μονῆς τῆς ἁγίας Ἀναστασίας— Περὶ τῆς θείας λειτουργίας — Χειρόγραφα καὶ διορθώσεις — Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία— Μελέτη περὶ τῆς δυνάμεως τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρόοδον καὶ βελτίωσιν αὐτοῦ ἐν γένει — Κώδικες ἐπαρχίας Βελιγράδων — Ἐπίσημα ἔγγραφα — Βιβλιολογία — Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κοινοποιήσεις.

Η ΑΡΠΑΓΗ

ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΑΓ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ

Γεγονὸς ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις δυσάρεστον ἔλαβεν ἐσχάτως χώραν ἐν τῇ περιοχῇ Πύργου (Ἀνατολικὴ Ρωμυλία), ὅπερ σπουδαίως ἀνησύχησε τὸ ἐκεῖ ὁμογενὲς στοιχεῖον καὶ βαθέως ἐλύπησε τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ ὅπερ ἐμβάλλει εὐλόγως εἰς θλιβεράς σκέψεις πάντα ἀληθῆ χριστιανόν, ἐπιποθοῦντα νὰ βλέπῃ τὴν εἰρήνην κυριαρχοῦσαν μεταξὺ πασῶν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

Πρόκειται περὶ τῆς πρό τινας γενομένης ἀρπαγῆς τῆς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς ἁγίας Ἀναστασίας καὶ τῆς κατασχέσεως τῶν τε ἐξαρτημάτων καὶ τῶν κτημάτων αὐτῆς, ἥτις ἀρπαγὴ καὶ κατάσχεσις ἔρχεται μετὰ τὴν τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου παρὰ τὴν Βάρναν, καὶ μετὰ τὴν τῆς Μονῆς ἁγίου Κωνσταντίνου παρὰ τὴν Βάρναν ἐπίσης, καὶ μετὰ τὴν τῆς Μονῆς τοῦ Μπατσκόβου παρὰ τὴν Στενήμαχον, ἱερῶν Μονῶν ἀνηκουσῶν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, καὶ εὕρισκομένων ἀρχῇθεν ἐν μέσῳ ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ, τὰς ὁποίας ὁμοῦς ὁ βουλγαρικὸς λαὸς διὰ τακτικῆς ὑπὸ πᾶσαν

ἐποψὴν ἀξιωμαμπτοῦ ἀρῆρπασε τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ἀπὸ τοῦ νομίμου αὐτῶν ἰδιοκτήτου, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ἐκεῖ ἐλληνικῶν κοινοτήτων διὰ πρωτοφανῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ πεπολιτισμένων λαῶν μέσων. Ἰδοὺ ἐν ὀλίγοις ὁ γενικὸς τύπος τῆς τοιαύτης τακτικῆς: Ὀλίγοι τινὲς τυχοδιώκται καταλαμβάνουσιν ἐνοπλοὶ τὴν Μονὴν κακοποιοῦντες καὶ ἐκδιώκοντες τοὺς τέως ἐν αὐτῇ διὰ τρόπου βανδαλικοῦ, ὑπενθυμίζοντες σελίδας ἀφειγῶν καὶ ἀπολιτίστων χρόνων. Ἐρχεται κατόπιν ἡ ἀρχὴ τοῦ τόπου, ἥτις, εἴτε ἀμέσως περιβάλλει διὰ τοῦ κύρους τῆς τῷ ἀνόσιον πραξικόπημα, εἴτε δι' ὀπισθοβούλου ἀναβολῆς κατορθοῦ ὥστε ἐντελῶς τὸ ζήτημα νὰ λησμονηθῇ εἴτε, τέλος, προσποιουμένη, ὅτι θέλει δῆθεν νὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς βουλγαρικὰ δικαστήρια, ὅπου πλέον τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε γνωστὸν σχεδὸν ἐκ τῶν προτέρων.

Τοιοῦτον περίπου τύπον φέρει καὶ ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ἀρπαγῆ καὶ εἰς τοιαύτην σχολιὰν ἀπωλείας ὁδὸν ζητεῖ νὰ ἐξωθήσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἡ ἐπιτόπιος βουλγαρικὴ ἀρχή, ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων. Ἰνα δὲ καλῶς ἐννόησῃ ὁ ἀναγνώστης τὸ μέγεθος τοῦ περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος ἀδικήματος πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ὅπερ δικαίως ἱεροσυλία δύναται νὰ ὀνομασθῇ, ἀνάγκη νὰ ἐκθέσωμεν ἐν δυνατῇ συντομίᾳ τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἥτις οὐ μικρὸν ἀπὸ τινος ἀπασχολεῖ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἡ ἱερὰ Μονὴ τῆς ἁγ. Ἀναστασίας, κειμένη παρὰ τὴν πόλιν Πύργον ἐπὶ νησιδίου, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου μιλίων ἀπὸ τῆς παραλίας, εἶνε Μο-

νὴ Σταυροπηγιακὴ, καὶ καθὸ τοιαύτη ὑπάγεται ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἡ Μονὴ ἔχει καὶ παραρτήματα ἐπὶ τῆς ἀπέναντι παραλίας, κέκτηται δὲ προσέτι καὶ ἀκίνητον περιουσίαν εἰς γαίας. Αἱ πρόσοδοι αὐτῆς πρὸ πολλοῦ συνοδικῇ ἀποφάσει εἶχον ἀφιερωθῆ πρὸς ὄφελος τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς. Ἀλλὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἔχον ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἑνὸς τὸ γλίσχρον τῶν ἐν λόγῳ προσόδων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰς ἐπανειλημμένως ἐκδηλωθείσας ἀρπακτικὰς τάσεις ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις παρὰ τοῦ βουλγαρικοῦ πληθυσμοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ πατριαρχικὰς μονάς, κατόπιν συνοδικῆς ἀποφάσεως διενήργησε τὴν μεταβίβασιν τῶν εἰς τὴν Μονὴν ἀνηκουσῶν γαιῶν, τῶν γαιῶν καὶ μόνων, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς Μονῆς αὐτῆς, ὡς κακοδοúlως διασπρέφοντες τὰ πράγματα ἰσχυρίζονται νῦν οἱ ἀρπαγες αὐτῆς. Καὶ τοῦτο ἐπὶ τῷ σκοπῷ, ὅπως, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι, τὸ ἐκ τῆς μεταβιβάσεως ἢ ἐκχωρήσεως γρῆμα διατεθῇ εἴτε ὑπὲρ ἀγορᾶς ἐτέρων κτημάτων, εἴτε ὑπὲρ ἐτέρας τινὸς ἀνάγκης τῶν Πατριαρχείων ἢ τῆς Θεολογ. Σχολῆς. Μετὰ τὰ ἀναγκαῖα διαθέματα ἢ μεταβιβάσεις ἐγένετο εἰς δύο τῶν κατοίκων Πύργου, ὧν ὁ εἰς Ἑλλήν ὁ δ' ἕτερος Βούλγαρος, μέχρι δὲ τῆς ἡμέρας τῆς γενομένης κατασχέσεως τῶν τε κτημάτων καὶ τῆς Μονῆς λεπτομέρειαί τινες τῆς ἐκχωρήσεως δὲν εἶχον εἰσέτι λάβῃ τέλειον πέρας. Ἀμα ὁμῶς ἐνόησαν τὸ πρᾶγμα τινὲς τῶν ἐν Πύργῳ βουλγάρων ἀρχόντων, ἐκινήθη ἢ πρὸς ἀρπαγὴν ὁρεξίς αὐτῶν, καὶ ἐνόμισαν κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως προβῶσιν εἰς κατάσχασιν μὴ μόνον τῶν τῇ Μονῇ ἀνηκόντων κτημάτων, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς Μονῆς. Τοῦτο δὲ λεκτέον ἰδίᾳ περὶ μελῶν τινῶν τῆς οὕτω καλουμένης «διαρκοῦς νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς Πύργου», ἅτινα φαίνονται ἐκ τῶν εἰθισμένων ν' ἀποβλέπωσι πρὸς τὴν τὰ νάματα τοῦ χριστιανισμοῦ γαλουχήτασιν αὐτοὺς Μεγάλῃν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ὡς πρὸς δρῶν, ἀφ' ἧς πᾶς ὁ παραπορευόμενος δικαιοῦται νὰ ξυλεύται.

Κατὰ προληφθεῖσαν λοιπὸν τῆς ἐν λόγῳ ἐπιτροπῆς ἀπόφασιν, διατάσσουσιν τὴν κατάσχασιν τῶν τε κτημάτων καὶ τῆς Μονῆς, ἀπόφασιν πρωτάκουστον εἰς τὸ εἶδός της, καταπατοῦσιν θεῖους τε καὶ ἀνθρωπίνους νόμους, ἀποκύημα δὲ ἐξημμένων κεφαλῶν καὶ μυωπαζουσῶν σωβινιστικῶν τάσεων, τυχοδιώκται τινες ὀπλισμένοι καταλλήλως, ἔχοντες δ' ἐπὶ κεφαλῇς ἀγροφύλακας, διαπεραιωθέντες εἰς τὸ ἐφ' οὗ ἡ Μονὴ νησίδιον κατέστη βίᾳ αὐτὴν, κακοποιήσαντες

καὶ ἐκδιώξαντες τὸν ἐν αὐτῇ ὀρθόδοξον Ἑλληνα ἱερέα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ. Ταῦτα ἐγένοντο τὴν 29ην παρελθόντος Ἰουνίου, ἡμέραν τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ παραμονὴν τῆς εἰς Πύργον ἀφίξεώς τοῦ Μ. Δουκὸς τῆς Ρωσίας Ἀλεξάνδρου Μιχαήλοβιτς. Κατὰ τῶν γενομένων ἐκνόμων τούτων διαθεμάτων τῆς ἐν Πύργῳ Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς διεμαρτυρήθη ἡ Α. Σ. ὁ ἅγιος Ἀγγιλάου, καθὸ ἐπόπτης τῆς Μονῆς, πρὸς τε τὸν Νομαρχὴν Πύργου καὶ πρὸς τὴν Α. Υ. τὸν Ἡγεμόνα τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδον, διεδίδχετο δὲ ἐν ταύτῃ τηλεγραφικῶς καὶ διὰ γραμμάτων τὰ καθέκαστα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ τοιοῦτῳ τῷ τρόπῳ γενομένη ἐκδίωξις τοῦ ἱερέως καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῆς Μονῆς ἐπανελήφθη καὶ αὖθις μετὰ τινος ἡμέρας, ὅτε ἡ Α. Σ. ὁ ἅγιος Ἀγγιλάου, ἐκπληρῶν πατριαρχικὴν ἐντολήν, ἔστειλε καὶ πάλιν κατὰ τὴν συνήθειαν ἱερέα ἐκ τῆς Μητροπόλεως, ὅπως ἱεουργήσῃ ἐν τῇ Μονῇ, ἥδη τῶν βίᾳ κατασχόντων αὐτὴν δι' ἀγνώστους λόγους ἀπομακρυνθέντων καὶ πάλιν αὐτῆς κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας. Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἣτις εἶνε φυσικῶς τῷ λόγῳ ὁ κυριὸς ἰδιοκτήτης τῆς Μονῆς, ἐξακολουθεῖ νὰ ποιῇται τὰ προσήκοντα διαθέματα ὅπου δεῖ, θλιβομένη καιρίως διὰ τὸ μέγεθος τῆς προστινομένης αὐτῇ ἐκ νέου μεγάλης ἀδικίας.

Ἀλλὰ τῶν εἰς ἐφαρμογὴν τεθέντων τέως βιαίων τούτων διαθεμάτων οὐχ ἥττον θλιβερά εἶνε ἡ τάσις τῶν σφετεριστῶν, ὅπως στηρίζωσι καὶ νομικῶς τὴν γενομένην ἀρπαγὴν καὶ ἱεροσυλίαν. Ἐνῶ δὲ μετὰ τὴν οὕτως διαπραχθεῖσαν ἀρπαγὴν μία μόνον τοῖς ὑπελείπετο ὁδὸς τὸ νὰ κρυβῶσιν ὀπισθεν τοῦ ἀκαταλόγιστου, οἱ κύριοι οὗτοι μετὰ θράτους ἀκατανόητου τολμῶσι νὰ ἐπικαλῶνται εἰς δικαιολόγησιν τῆς πράξεώς των τὸ ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον, διατρανοῦντες οὕτω τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄγνοιαν αὐτῶν, ἢ, ὅπερ δὲν εἶνε κάλλιον συστατικόν, τὴν πρωτοφανῆ αὐτῶν ἐπὶ διαστροφῇ τῶν πραγμάτων τάσιν. Οὕτως ἡ ἐν Πύργῳ ἐκδιδομένη βουλγαρικὴ ἐφημερίς «Νέα ἐποχή» («Νόβα Ἐπόχα»), ἣτις, καίπερ ἐκτραχηλιζομένη εἰς γυδαίας ὁδοὺς κατὰ προσώπων καὶ ἰδρυμάτων σεβαστῶν, καυχᾶται ὁμῶς, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ πολύρρωτος Μέντωρ τῆς Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς Πύργου ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, διατυγχίζεται ὅτι δῆθεν ἡ ἐκχώρησις ἢ ἐκποίησης κτημάτων ἀνηκόντων εἰς Ἐκκλησίαν καὶ Μοναστήρια ὄχι μόνον δὲν ἐπιτρέπεται ἀλλὰ καὶ ρητῶς ἀπαγορεύεται» (ἰδε φύλλον τῆς 12 Ἰουλίου 1901, ἀριθμ. 38).

Προδήλως ὁ σοφὸς ἀρθρογράφος ἀγνοεῖ ἢ προσποιεῖται ὅτι ἀγνοεῖ τὰς σχετικὰς διατάξεις τῶν ἱερῶν Κανόνων, καθ' ἃς ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἡ ἔχουσα τίτλους ἰδιοκτησίας, δικαιοῦται ἐν ὠρισμέναις περιστάσεσιν, ὑπ' ἃς δυνατόν νὰ ὑπαχθῇ καὶ ἡ παροῦσα, νὰ ἐκχωρήσῃ ἢ ἐκποιήσῃ γαίαν ἀνηκούσας εἰς Ἐκκλησίαν ἢ Μοναστήριον. Καὶ ὅμως οἱ σχετικοὶ ἱεροὶ κανόνες ἔχουσιν ὑπ' ὅψιν παρομοίας περιπτώσεις, καθ' ἃς παρέχεται τὸ δικαίωμα ἐκχωρήσεως ἢ ἐκποιήσεως παρομοίων κτημάτων εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν. Οὕτως ὁ 26ος Κανὼν τῆς ἐν Κάρθαγὲν Συνόδου, καίτοι ἀπαγορεύει γενικῶς τὴν πώλησιν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καθόλου, ἀλλ' ὅμως ἐπιτρέπει αὐτὴν ἐν ὠρισμέναις περιστάσεσιν καὶ ὑπὸ ὠρισμένους ὁρους: «Ὁμοίως ἤρεσε, λέγει, ἵνα πρῶγμα Ἐκκλησιαστικὸν μηδεὶς πιπράσκη. Ὁπερ πρῶγμα, ἐὰν προοδόνους μὴ ἔχη καὶ πολλὰ τις ἐπείγῃ ἀνάγκη, τοῦτο ἐμφανίζεσθαι τῷ πρωτεύοντι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας (ἄλλ. γρ.—τῆς Ἐκκλησίας) καὶ μετὰ τοῦ ὠρισμένου ἀριθμοῦ τῶν Ἐπισκόπων βουλευέσθαι, τί δεῖ πρᾶξαι κλπ.». Τὸν κανόνα τοῦτον ἐρμηνεύων ὁ Ἀριστηνὸς γράφει: «Ἀπρατα τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, εἰ δὲ μὴ πρόσδοτον ἔχει, γνώμη τῶν Ἐπισκόπων πιπράσκειται». Καὶ περαιτέρω. «... Εἰ δὲ τις κτῆμα ἔχων ἀπόδοτον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ βραχυνομένην χρεέσιν, ἢ περιστάσεσιν ἄλλαις πιεζομένην, καὶ βουληθῇ τοῦτο διαπράσαι, ὥστε τὴν τιμὴν αὐτοῦ καταβαλεῖν εἰς ἀπόφλησιν τῶν χρεῶν ἢ εἰς ἄλλας τινὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας, μὴ τοῦτο πωλεῖσθαι ἄνευ γνώμης τοῦ μητροπολίτου τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας καὶ τῶν συνεπισκόπων αὐτοῦ» (ὅποιοι προδήλως ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ εἰσὶν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἱερὰν Σύνοδον Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιερεῖς, ἅτε δὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀντιπάλων ἀναγνωρίζομένου ὡς νομίμου Κυριάρχου τῆς Μονῆς). Ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα εἰσι συντεταγμένοι καὶ ἄλλοι ἱεροὶ κανόνες σχετικοὶ πρὸς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, εἰς οὓς χάριν συντομίας ἀρκούμεθα νὰ παραπέμψωμεν ἀπλῶς τὸν ἀναγνώστην, καθὼς καὶ εἰς τὰ ὑπ' αὐτοὺς σχόλια τοῦ Βαλσαμῶνος καὶ τῶν λοιπῶν ἐρμηνευτῶν (ἴδε Ἀγκύρ. 15, Ζ' Οἰκουμ. 12, κλπ.). Ἐπίσης ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐκφράζονται καὶ οἱ ἐν τῷ συντάγματι Ματθαίου τοῦ Βλαστάρη εὑρισκόμενοι σχετικοὶ Νόμοι (ἴδε Ἐκδ. Ράλλη καὶ Ποτλῆ, τόμ. τρίτ., σελ. 269.).

Ἀλλὰ καὶ μεθ' ὅλας τὰς σαφεῖς διακε-

λεύσεις τῶν ὑποδειχθέντων ἀνωτέρω Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων καὶ νόμων, οὓς βεβαίως ἀποδέχονται ἢτε βουλγαρικὴ Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία, ἂν ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν, ὅτι ἰδιαίτεραί τινες τοπικαὶ διατάξεις ἀπηγόρευον τὴν ἐκχώρησιν Ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων, ὅποτον ἄρ' αὖ γε θὰ εἴπετο ἄμεσον συμπέρασμα, προκειμένου μάλιστα περὶ ἐκποιήσεως, ἣτις οὐδὲν εἰσέτι ἔλαβε τέλειον πέρας; Θὰ εἴπετο ἄρ' αὖ γε τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ Νομαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ Πύργου δικαιοῦται νὰ προβῇ εἰς τὴν κατάτρεσιν τῶν τε κτημάτων καὶ αὐτῆς τῆς Μονῆς τῆς ἀγ. Ἀναστασίας, περὶ ἧς οὐδὲ λόγος καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς περὶ μεταβιβάσεως διαπραγματεύσεσι, καὶ ἣτις, οὕσα κτῆμα ἀποκλειστικῶς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εὐρηται ἀνέκαθεν ἐν μέσῳ ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, οὗ τῇ συνδρομῇ καὶ ἐκτίσθῃ, οὐδὲν ἀντιτάσσοντος παράπονον καθ' οἷον ἀσδῆποτε σχετικῆς πρὸς τὰς κτήσεις αὐτῆς ἀποράσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου; Καὶ τοῦ λοιποῦ τότε ἀπομένει ἡ ἰσχὺς τῶν διενῶν περὶ ἰδιοκτησίας νόμων, ἐπὶ τῇ τελειοποιήσει τῶν ὁποίων δικαίως καυχῶνται οἱ νεώτεροι χρόνοι καὶ οἱ εἰς τὴν ἀληθῆ πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμὸν βαδίζοντες λαοί;

Δὲν εἶνε παράδοξον, ἄνθρωποι σκεπτόμενοι, ὡς σκέπτονται οἱ περὶ τὴν «Νέαν Ἐποχὴν», ἣν χαρακτηρίζει πνεῦμα σωδινιστικόν, νὰ ἐναδρύνωνται ὡς γενόμενοι παραίτιοι παρομοίων διαβημάτων. Φρονούμεν ὅμως, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ τε βουλγαρικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ βουλγαρικοῦ τύπου ἀπαιτεῖ, ὅπως μὴ ἐπικυρῶσι διὰ τῆς συναινέσεως αὐτῶν τοιαῦτα ἄδικα, ἔκτροπα, καὶ πρὸς ἑχθρας καὶ διαπληκτισμοὺς ἄγοντα μέτρα, ἔχομεν δὲ δι' ἐλπίδος, ὅτι ἡ σεβ. Κυβέρνησις τῆς Α. Ὑ. τοῦ Ἡγεμόνος Φερδινάνδου, μὴ ἀρεσκομένου εἰς παρομοίας συγκρούσεις, θ' ἀποδοκιμάσῃ τὰς ἐσπευσμένας ἐνεργείας τῶν ἐπαρχιακῶν ἀρχῶν Πύργου, παρασυρθεῖσάν, ὡς μὴ ὥρελε, εἰς τοσοῦτον ἐκθέσμους ἀποφάσεις καὶ τοσοῦτον βίαια διαβήματα.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ*

Ἡδὴ γεννᾶται τὸ ζήτημα, πότε ἐγράφη ἡ τοιαύτη λειτουργία; ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων βεβαίως οὐχί· οὐ μόνον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, προκειμένου περὶ τῆς ἱεροπραξίας τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἐπικαλεῖται πάντοτε τὴν Παράδοσιν καὶ οὐδέποτε Γρα-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 283—285.

φὴν τινα, ἀλλὰ καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς πρώτης ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἥς ζωτικώτατον στοιχεῖον καὶ θαυμάσιον τροφή εἶνε ὁ προφορικὸς καὶ οὐχὶ ὁ γραπτὸς λόγος, ἀπαιτεῖ τοιαύτην τινὰ μετάδοσιν τῆς θείας λειτουργίας. Τὰ ἅγια καὶ πάνσεπτα μυστήρια διετηροῦντο καὶ μετεδίδοντο διὰ τῆς Παραδόσεως ἐν ἀπολυπραγμονήτῳ σιγῇ, προφυλαττόμενα μετὰ πολλῆς τῆς προσοχῆς καὶ ἀκριβείας ἀπὸ βεβήλων ὁμμάτων καὶ ἀκοῶν· «ἀ γὰρ οὐδὲ ἐποπτεύειν ἔξεστι τοῖς ἀμυήτοις, τούτων πῶς ἂν ἦν εἰκὸς τὴν διδασκαλίαν ἐκθριαμβεύειν ἐν γράμματι» (Μ. Βασιλ. περὶ ἀγ. Πνεύματ. 27). Ἀλλ' ἴσως εἴποι τις ἂν, πῶς ἡδύνατο ὁ ἱερεὺς νὰ ἀπαγγεῖλῃ ἀπὸ μνήμης οὕτω μακρὰς εὐχάς; Τὸ τοιοῦτο δὲν ἦτο δύσκολον, διότι ἡ ἀρχαία λειτουργία εἶχε δύο μόνον εὐχὰς μακρὰς, τὴν εὐχὴν ὑπὲρ τῶν πιστῶν, πρὸ τοῦ φιλήματος τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ τὴν εὐχὴν τῆς εὐχαριστίας πρὸ τῆς εὐλογίας τῶν προκειμένων, διότι καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν εὐχαριστήσας ἠυλόγησε· πρὸς δὲ ἡ εὐχὴ τῆς εὐχαριστίας ἐχρησιμοποιεῖτο ἐν ταῖς κατηχήσεσι καὶ διὰ τοῦτο ἦτο γνωστὴ καὶ πρόχειρος τοῖς τε ποιμέσι καὶ πᾶσι τοῖς πιστοῖς, μεταβληθεῖσα, οὕτως εἰπεῖν, εἰς αἷμα καὶ σάρκα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν Πατέρων ἀντηχοῦσα ἡμῖν· ὁ δὲ λειτουργὸς, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἵπομεν, δὲν ἦτο προσδεδεμένος εἰς τὴν λέξιν τῶν εὐχῶν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ μάρτυς Ἰουστίνος, διότι οὗτος εἰπὼν ὅτι «ὁ προεστὼς λαβὼν (τὰ προσενηχθέντα δῶρα), αἶνον καὶ δόξαν τῷ Πατρὶ τῶν ὅλων διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου ἀναπέμπει· καὶ εὐχαριστίαν ὑπὲρ τοῦ κατηξιώσθαι τούτων παρ' αὐτοῦ ἐπὶ πολὺ ποιεῖται» ἐπάγει μετ' ὀλίγον «καὶ ὁ προεστὼς εὐχὰς ὁμοίως καὶ εὐχαριστίας, ὅση δύναμις αὐτῷ, ἀναπέμπει» (Β' Ἀπολογ. ἐν τέλει). Εἰς ἐπικύρωσιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν προειρημένων ἔρχεται ἡ αὐθεντικὴ μαρτυρία Πατρὸς μεγάλου καὶ κατ' ἐξοχὴν λειτουργικοῦ· «Τὰ τῆς ἐπικλήσεως ῥήματα ἐπὶ τῇ ἀναδείξει τοῦ ἄρτου τῆς εὐχαριστίας καὶ τοῦ ποτηρίου τῆς εὐλογίας, τίς τῶν ἁγίων ἐγγράφως ἡμῖν καταλέλοιπεν; Οὐ γὰρ δὴ τούτοις ἀρκούμεθα, ὡς ὁ Ἀπόστολος καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἐπεμνήσθη, ἀλλὰ καὶ προλέγομεν καὶ ἐπιλέγομεν ἕτερα ὡς μεγάλην ἔχοντα πρὸς τὸ μυστήριον τὴν ἰσχύν, ἐκ τῆς ἀγράφου διδασκαλίας παραλαβόντες» (Μ. Βασιλ. Περὶ ἀγ. Πνεύμ. κεφ. 27). Τὸ χωρίον τοῦτο καὶ θέλων τις δὲν δύναται νὰ παρεξηγήσῃ ἢ νὰ διαστρέψῃ, ἀφομοιών καὶ ὑποτάσσων τῷ ἰδίῳ φρονήματι, ἀλλ' ἀνάγκη, αἰδούμενος τὴν σαφήνειαν

τῶν λέξεων καὶ τὴν ἐνάργειαν τῶν πραγμάτων, νὰ παραδεχθῇ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ μετὰ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὅτι οὐδεὶς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων παρέδωκεν ἡμῖν ἐγγράφως τὰ τῆς ἐπικλήσεως ῥήματα καὶ ἄλλα προηγούμενα τούτων καὶ ἐπόμενα, ἀλλὰ παρελάβομεν αὐτὰ ἐκ τῆς ἀγράφου παραδόσεως. Ἡμεῖς, λέγει ὁ ἅγιος Πατὴρ, τελούντες τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, δὲν περιοριζόμεθα εἰς ἐκεῖνα μόνον, ἅτινα ὁ Ἀπόστολος (Α' Κορινθ. 11, 23—34) καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἀναφέρουσι περὶ τοῦ μυστηρίου τούτου, ἀλλὰ λέγομεν καὶ ἄλλα, ὧν κέντρον εἶνε τὰ ῥήματα τῆς ἐπικλήσεως, δι' ὧν ὁ ἱεουργὼν ἐπικαλεῖται τὸν οὐράνιον Πατέρα ὅπως καταπέμψῃ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ προκείμενα δῶρα τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς τὸ εὐλογηθῇ αὐτὰ καὶ ἁγιασθῇ καὶ ἀναδείξῃ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ· ταῦτα δὲ ἐν οὐδενὶ βιβλίῳ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀναγεγραμμένα εἰσιν, οὐδεὶς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐγγράφως ἡμῖν παρέδωκεν αὐτὰ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀγράφου παραδόσεως παραλαβόντες φυλάττομεν, ὡς μεγάλην ἔχοντα σημασίαν καὶ σπουδαιότητα καὶ δύναμιν πρὸς τὸ τελούμενον μυστήριον· ἐάν ὁ Πέτρος ἢ ὁ Ματθαῖος ἢ ὁ Ἰάκωβος ἢ ὁ Μάρκος ἔγραφε τὰ ῥήματα ταῦτα τῆς ἐπικλήσεως καὶ τὰ ἄλλα τὰ προηγούμενα τούτων καὶ ἐπόμενα, ἐάν εἰς τούτων παρέδιδεν ἐγγράφως καὶ συντομώτατον διάγραμμα λειτουργίας, τότε δὲν θὰ ἔλεγεν ὁ μέγας Βασίλειος ὅτι ἔχομεν ταῦτα ἐξ ἀγράφου παραδόσεως, διότι, πᾶν ὅ,τι ἔγραφαν οἱ Ἀπόστολοι, δὲν εἶνε ἄγραφος παράδοσις, ἀλλὰ ἁγία Γραφή. Οὕτω λοιπὸν ἢ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων παραδοθεῖσα κοινὴ λειτουργία ἐτηρεῖτο καὶ ἐτελεῖτο πανταχοῦ ἢ αὐτὴ κατ' οὐσίαν καὶ καθ' ὠρισμένον διάγραμμα τῆς ἐνότητος αὐτῆς μὴ προχωρούτης μέχρι τῆς κατὰ λέξιν ταυτότητος, διότι οὐδεμία ὑπῆρχεν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἀναγεγραμμένη λειτουργία· τὴν ἐνότητα δὲ ταύτην καὶ ταυτότητα ἀπῆτει ἡ ἐνότης τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν ζητήματι λίαν σοβαρῷ καὶ οὐχ ἥττον σπουδαίῳ· παρὰ τὴν διδασκαλίαν. Τὴν τοιαύτην ἀποστολικὴν λειτουργίαν καθωρισμένην πανταχοῦ κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τύπον, σταθεράν καὶ ἀναλλοίωτον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γενομένην, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἔξοδον τῶν Ἀποστόλων οἱ θεόστοροι προεστῶτες καὶ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας λίαν ἐνωρὶς, πάντως ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος τοῦ σταθερῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μένοντος καὶ ὁδηγοῦντος αὐτὴν εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, κινηθέντες, ἤρξαντο νὰ ἀναγράψωσιν εὐκολίας χάριν καὶ πρὸς διατήρησιν ἀλωβήτου καὶ

ἀπαρχαρχάκτου τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ παρακαταθήκης. Ἐπειδὴ δὲ πᾶς ποιμὴν ἐδικαιοῦτο καὶ ὤφειλε πιστῶς νὰ καταγράψῃ τὴν ἐν τῇ ἰδίᾳ Ἐκκλησίᾳ κατὰ παράδοσιν ἐμπολιτευομένην λειτουργίαν, καὶ ἡ κοινὴ αὕτη λειτουργία σὺν τῷ χρόνῳ ἀναλόγως τῶν τόπων καὶ τῶν ἀνθρώπων προσέλαβε καὶ τι ἰδιαίτερον, μὴ διαταράττον τὴν ἐνότητά καὶ εἰρήνην τῆς καθ' ὅλου Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο ἐμορφώθησαν αἱ ἐπὶ μέρους λειτουργίαι τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, ἔχουσαι ἅπασαι τοπικὸν χαρακτήρα, ἐξ ἰσίου ἀποστολικῆς κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τύπον, ἡνωμέναι καὶ σύμφωνοι, διότι ἐγγὺς ἔτι ἦτο ἡ κοινὴ αὐτῶν ἀρχὴ καὶ καταγωγὴ καὶ σύστασις· ὅσῳ δ' ἐγγυτέρᾳ ἡ ἀρχή, τοσούτῳ μείζων ἡ συμφωνία· ἡ συμφωνία δ' αὕτη τῶν ἐπὶ μέρους λειτουργιῶν ὠρείλετο καὶ εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ λειτουργία δὲν εἶνε συμπίλημα καὶ συννοήλευμα διαφορῶν εὐχῶν καὶ πράξεων, ἀλλ' ἀληθὴς καὶ τέλειος ὁργανισμὸς, ἐν ᾧ πάντα τὰ μέλη στοιχειωδῶς προϋπάρχουσι καὶ μόνον σὺν τῷ χρόνῳ ἀναπτύσσονται, καὶ ὅστις πάντα τὰ ἀλλότρια στοιχεῖα καὶ ξένα πλάσματα ἀποκρούει διὰ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτοῦ ζωτικῆς δυνάμεως, ἐὰν ταῦτα ἀποπειραθῶσι νὰ ἐγκεντριθῶσιν ἐν αὐτῷ. Αἱ τοιαῦται κατὰ τόπους λειτουργίαι, ἐξ ἰσίου ἀποστολικῆς ὡς ἐκ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν καὶ καταγωγῆς, τῆς οὐσίας, τοῦ τύπου καὶ τοῦ γενικοῦ αὐτῶν διαγράμματος, εἶχον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν αὐτὴν αἰδεσιμότητα καὶ τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ ἀξίαν. Οὕτω πως ἐμορφώθησαν αἱ ἐπὶ μέρους λειτουργίαι καὶ τοιαύτην σημασίαν εἶχον, περιωρισμέναι ἐκάστη ἐν τῇ ἰδίᾳ περιφερείᾳ καὶ δικαιοδοσίᾳ· οὐχὶ λοιπὸν αὐτοὶ οἱ θεοὶ Ἀπόστολοι, ἀλλ' οἱ τοὺς Ἀποστόλους διαδεξάμενοι θεοὶ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας, τὴν τῆς μυστικῆς λειτουργίας ἐκθεσιν ἐγγράφως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καταλιπόντες παραδεδώκασιν· ὁ δὲ Ἰάκωβος δὲν εἶνε ἐκ τῶν διαδεξαμένων τοὺς Ἀποστόλους, ἀλλ' ἐκ τῶν Ἀποστόλων, ἡ δ' ἀποστολικὴ καὶ ποιμαντικὴ αὐτοῦ δράσις δὲν ἦτο ἀνωτέρα τῶν ἄλλων καὶ προνομιοῦχος, ὥστε οὗτος νὰ ἐπιβάλλῃ τύπον λειτουργίας ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν. Αἱ λειτουργίαι αὗται οὐ μόνον ἀφ' οὗ ἐγράφησαν διετήρησαν τὸν αὐτὸν ἀποστολικὸν τύπον, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἦσαν αἱ αὗται καὶ ὡς τοιαῦται παρίστανται ἐν τῇ ἱστορίᾳ· οἷον ὁ φιλόσοφος Ἰουστίνος πολλάκις καὶ ἐπὶ πολὺ διατρίψας ἐν Ρώμῃ, ὅτε τὸν καλὸν τῆς πίστεως ἀγῶνα ἠγωνίζετο κατὰ τοῦ κυνικοῦ ἀφιλοσόφου καὶ φιλοκόμπου Κρήσκεντος, ἐπέδωκε τῇ συγκλήτῳ καὶ τῷ αὐτοκράτορι

τῆς Ρώμης ἀπολογία, ἐν ἣ πρὸς τοῖς ἄλλοις περιέγραφε τὴν λειτουργίαν τῶν χριστιανῶν· ἀρά γε ποίαν λειτουργίαν περιέγραψε; τὴν τῆς Συρίας, ὁπόθεν κατήγετο, ἢ τὴν τῆς Ρώμης; πάντως δὲν θὰ ἔγραφε περὶ τῆς κοινῆς τῶν χριστιανῶν λειτουργίας, ἐὰν αὕτη δὲν ἦτο πράγματι μία καὶ ἡ αὐτὴ πανταχοῦ· τοιαύτη δὲ παρίσταται καθ' ὅλου καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν Πατέρων, καὶ πρὸ τοῦ Μ. Βασιλείου οὐδεὶς τούτων γινώσκει μεταβολὴν τινα ἢ τροποποίησιν τῆς λειτουργίας. Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ δύναμις τῆς ἀποστολικῆς Παραδόσεως ἐν τῇ λειτουργίᾳ ὥστε κατὰ τοὺς τέσσαρας πρώτους αἰῶνας οὐδεμία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀνεφύη διαφορὰ καὶ φιλονεικία περὶ τῆς ἱεροπραξίας τῆς θείας λειτουργίας· ἀλλὰ καὶ οἱ αἵρετικοὶ αὐτοὶ, ἀποσπώμενοι τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποτινάξωσι τὸ κράτος καὶ τὸ κύρος τῆς Παραδόσεως ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ, ἀλλὰ διεφύλαττον τὴν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτῶν ἀντικειμένην λειτουργίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας· οὕτως οἱ Δοκῆται καὶ οἱ Ἀντιτάκται τοῦ Β' αἰῶνος ἐτέλουν τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας διὰ μεταβολῆς τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ καὶ ταῦτα προσέφερε τῷ Θεῷ ὡς θυσίαν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐλέγχων αὐτοὺς ὁ ἱερός Εἰρηναῖος λέγει «Ergo aut sententiam mutant, aut abstinent offerendo, quæ prædicta sunt» (c. haereses I. c. n. 2)· καὶ οἱ Ἀρειανοὶ διετήρησαν τὴν τῆς Ἐκκλησίας λειτουργίαν (Σωζομ. Ἐκκλ. Ἰστ. βιβλ. 2. κεφ. 32)· περὶ δὲ τῶν Νεστοριανῶν καὶ Μονοφυσιτῶν (Ἰακωβιτῶν, Ἀρμενίων, Κοπτῶν καὶ Ἀβυσσινίων) τοῦ Ε' αἰῶνος λέγει ὁ περίφημος λειτουργικὸς Ρενωδῶτος ὅτι μετεχειρίσθησαν καὶ μετεχειρίζονται τὴν αὐτὴν λειτουργίαν, ἣν καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι. Ἀφοῦ λοιπὸν καὶ οἱ αἵρετικοὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἀλώβητον διετήρησαν τὴν ἱερὰν ταύτην καὶ πολύτιμον παρακαταθήκην τῶν Ἀποστόλων, ἥκιστα ἠδύνατό τις νὰ περιμένῃ ἀντίθετον διαγωγὴν παρὰ τῶν Ὀρθοδόξων. Ἀφοῦ δὲ οὕτως ἄθικτος καὶ ἀναλλοίωτος διετηρήθη ἡ ἀποστολικὴ Παράδοσις ἐν τῇ λειτουργίᾳ, διὰ τοῦτο, φυσικῶ τῷ λόγῳ, αἱ ἐπὶ μέρους λειτουργίαι ἀνήχθησαν κατ' ἀρχὴν ἐφεξῆς εἰς τοὺς πρώτους ἰδρυτὰς καὶ ἐπισκόπους τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν πόλεων ἐκείνων, ἐν αἷς ἐτελοῦντο, οἷον εἰς τὸν Πέτρον, Ματθαῖον, Ἰάκωβον, Μάρκον, Κλήμεντα, Βαρνάβαν καὶ ἄλλους· διότι ὅλαι κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τύπον εἶνε ἀποστολικαί. Ὅ,τι ἔγραψεν ὁ θεοφόρος Ἰγνάτιος πρὸς τοὺς ἐν Φιλαδέλφειᾳ χριστιανούς, ταῦτο φαίνεται ἔλεγεν ἢ Ἐκκλησία καθ' ὅλου πρὸς τὰ τέκνα αὐτῆς· «Σπου-

δάσατε οὖν μιᾷ Εὐχαριστίᾳ χρῆσθαι· μία γὰρ σὰρξ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν ποτήριον εἰς ἑνώσιν τοῦ αἵματος αὐτοῦ· ἐν θυσιαστήριον, ὡς εἰς ἐπίσκοπος ἅμα τῷ πρεσβυτέρῳ καὶ διακόνους, τοῖς συνδούλοις μου· ἵνα, ὁ ἐὰν πράττητε, κατὰ Θεὸν πράσσητε» (Ἰγνατ. Θεοφόρ. πρὸς Φιλαδελφ. IV)· καὶ ἀληθῶς ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία μαρτυρεῖ ὅτι πάντες οἱ χριστιανοὶ τῶν τεσσάρων πρώτων αἰώνων ἐχρῶντο μιᾷ εὐχαριστίᾳ, καὶ ἐν ταῖς ἀνά παῖσαν τὴν οἰκουμένην Ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ ἐπεκράτει καὶ ἐτελεῖτο ἡ μία, ἀγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ λειτουργία.

(ἔπεται συνέχεια)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ

Μ. Ἀρχιδιάκονος τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου Τυπικὸν (1280) τῆς . . . μονῆς Μιχαὴλ τοῦ Ἀρχαγγέλου, ἐκδιδόντος τὸ πρῶτον Μανουὴλ Ἰω. Γεδεών.

Α'.

Πρεσβεύει ἡ καθ' ἡμᾶς κριτικὴ ἐπιστήμη ἡ περὶ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ βιβλία τάδε:

Α') Συγγραφῶν ἔργα κατὰ πρῶτον ἐκ χειρογράφων ἐκδοθέντα καὶ ἐκδιδόμενα σπανίως, μᾶλλον δὲ σπανιώτατα ἀνεγνώσθησαν καὶ ἀναγινώσκονται ἐπὶ τὸ ἀκριβέστατον· ἡμαρτεν ὁ πρῶτος ἐκδότης καὶ ἀμαρτάνει περὶ τὴν τῶν χειρογράφων ἀνάγνωσιν ἥτοι πολλά ἢ γε ὀλίγα (ἡμαρτε δ' οὖν καὶ ἀμαρτάνει), τῶν δ' οὕτως ἡμαρτημένων ἢ ἐπανόρθωσις καὶ εἶναι ἢ πρώτη φροντίς τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου ἐκδότου.

Β') Ἡ μὴ κατὰ πάντα ἀκριβὴς τῶν χειρογράφων ἀνάγνωσις τοῦ πρώτου ἐκδότου οὐδέποτε οὔτε ἀπέτρεψε καὶ ἐκώλυσεν οὔτε ἀποτρέπει καὶ κωλύει τοὺς ἀληθεῖς κριτικοὺς τῆς ἐξ εἰκασίας διορθώσεως χωρίων τῶν ἔργων, ὅσα ἐσφαλμένα ἐλέγχουσι λόγοι ἥτοι γραμματικοὶ ἢ συντακτικοὶ ἢ καὶ τῆς ἐννοίας αὐτῆς· οὐδὲ ὀφείλει νὰ ἀποτρέπη καὶ κωλύῃ ποτέ· ἄλλως, περὶ προσόδου ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἥτοι οὐδεὶς ἢ μικρὸς γε δύναται νὰ γίνηται λόγος.

Γ') Ἄν τινες τῶν ἐξ εἰκασίας μεταβολῶν τῶν κριτικῶν ἄλλως καθ' ἑαυτὰς ὀρθαί οὔσαι ἀπεδείχθησαν ἔπειτα διὰ τῆς ἀκριβεστέρως ἀναγνώσεως τῶν χειρογράφων διπλωματικῶς, ὅπως καὶ ἡμεῖς καταφύγωμεν εἰς τὸν ἐν χρήσει ὄντα τοῦτον ὅρον, ἀστήρικτοι, ἀλλ' ὅμως ἄλλαι αὐτῶν ἐφανερώθησαν αὐτὸ τοῦτο· γραφαὶ τῶν χειρογράφων οὗται. Αἱ συνεμπτώσεις δὲ αὗται καὶ ἄλλων τινῶν πραγμάτων ἐγένοντο

καὶ γίνονται διδακτικαὶ καὶ τοῦ ἐξῆς πράγματος, ὅτι ἡ ἀληθὴς κριτικὴ καὶ περὶ ἔργα ἀσχολουμένη οἷς δὲν ὑπόκειται ἀείποτε ἡ μεγίστη ἀκρίβεια, λέγομεν δὴ τὴν πιστοτάτην ἀνάγνωσιν καὶ ἐκδοσιν τῶν χειρογράφων, οὐδαμῶς εἶναι ματαιόσχηλός τις χρόνου τριβῆς, ὡς ὑπὸ τινῶν νομίζεται, ἀλλὰ πολλῶν τούναντιον, χρησιμωτάτη ἐπιστήμη.

Β'.

Γαῦτα, τὰ οὐδεμίαν παρ' οὐδενὸς δεχόμενα εὐλογον ἀντίρρησην, ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον νὰ τᾶξωμεν πρὸ τῆς κυρίας διατριβῆς ἡμῶν ὡς ἀποκρίσιν πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀθηνασίου Παπαδοπούλου τοῦ Κεραιμῆος ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» ἔτους 1900 ἐν σελίδι 594 γεγραμμένα: «Ἡ ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift, τόμ. 8, σελ. 674—677, γενομένη ὑπὸ τοῦ κ. Πέτρου Παπαγεωργίου κριτικὴ δοκιμὴ πρὸς ἐκκαθάρσιν τῶν στίχων [εὐχριστηρίων ὡς ἀπὸ τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον Μιχαὴλ], οὗς ὁ κ. Γεδεὼν κατεχώρισεν ἐν τῷ τυπωθέντι παρ' αὐτοῦ Τυπικῷ, . . . » καὶ: «Τῶν στίχων ἡ ἐκκαθάρσις, ἣν ὁ κ. Παπαγεωργίου ἀνέλαβε νὰ κάμῃ φιλοτίμως, βαδίζει εἰς ἀνακριβὴ τοῦ κ. Γεδεὼν ἀντιγραφῆν» καὶ ἐν σελ. 295: «Ἡ φιλοτιμία τοῦ κ. Παπαγεωργίου ἀπόπειρα διορθώσεως ἐβασίσθη εἰς ἐκδοσιν ἀνακριβήν».

Λοιπὸν: ἡ τοῦ κ. Παπαδοπούλου ἀνάγνωσις τοῦ χειρογράφου τοῦ Τυπικοῦ, σφωζομένου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐφανέρωσεν ἐν ταῖς εὐχριστηρίοις στίχοις 17 νέας γραφάς· ὧν 15 εἶναι ὀρθαί καὶ 2 ἐσφαλμέναι.

Αἱ πρῶται, ὀρθαί, εἶναι αἱ ἐξῆς: 1) Στίχ. 3 αἰθρίαν· 2) Στίχ. 4 διεξέλθῃ· 3) Στίχ. 10 ταχινὲ (Γεδεὼν ταχυνέ)· 4) Στίχ. 26 καταπεμφθέντος· 5) Στίχ. 27 οὐδ' ἐλυμήναντό με (Γεδεὼν οὐδὲ λυμήναντά με)· 6) Στίχ. 35 μοι· 7) Στίχ. 36 καὶ τῶν κρατούντων πρὸς Θεὸν φρουρὸς φύλαξ· 8 καὶ 9) Στίχ. 41 ἐκκλινας (Γεδεὼν ἐγκλινας) καὶ λυγόν (Γεδεὼν λυγόν)· 10) Στίχ. 46 τῶν ἀπαγωγῶν· 11) Στίχ. 70 προσήξεν· 12) Στίχ. 71 πάππος τὸ πρὶν ἐμὸς τε καὶ φυτόσπορος (Γεδεὼν πάππος πρὶν ἐμὸς τε καὶ φ.)· 13) Στίχ. 75 καινίδας (Γεδεὼν κομίδας)· 14) Στίχ. 89 τέθεικα· 15) Στίχ. 99 παγκοσμία (Γεδεὼν παγκοσμία).

Αἱ δευτέραι, αἱ ἐσφαλμέναι, εἶναι: 1) Στίχ. 60 ἐπέθου (Γεδεὼν ὑπέθου)· 2) Στίχ. 61 σκύλων (Γεδεὼν σκύλλων, ἡμεῖς σκύλων = τῷ σκυλῶν, Eduard Kurtz ἐν ἐπιστολῇ σκύλων).

Ἀφοῦ νῦν εἴπωμεν ὅτι ἐκ τῶν 15 ὀρθῶν γραφῶν, 2· ὁ κ. Παπαδοπούλος εὑρεν ἀναγνούς ἐν τῷ χειρογράφῳ, ἡμεῖς εὑρομεν ἀναγνόντες ἐν τῷ νῷ 5 καὶ ἐδημοσιεύσαμεν αὐτάς ἐν τῇ Byz. Zeitschrift, ἔπειτα ὁ ἀναγνώστης τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», καὶ ὅστις ἂν μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος φιλολογῇ, ἐννοεῖ

εὐκόλως τὰ τοιαῦτα ἐκεῖνα κριτικὰ ἀξιώματα. Εἶναι δὲ αἱ ἐξ εἰκασίας γενόμεναι 5 διορθώσεις ἡμῶν, αἱ διὰ τῆς ἀντιβολῆς τοῦ κ. Παπαδόπουλου φανερωθεῖσαι γράφει τοῦ χειρογράφου οὕσαι, αἱ ἐξ ἧς: 3), 5), 8) ἔκλινας, 9) καὶ 12) «πᾶν πος ἐμός τὸ πρὶν τε καὶ φυτοσπόρος». Ὁ κ. Παπαδόπουλος καλὸν ἔκρινε μόνον περὶ τῆς γραφῆς 5) νὰ παρατηρήσῃ τὰ «Ὡς ὁ κ. Παπαγεωργίου διώρθωσεν», περὶ δὲ τῶν λοιπῶν νὰ σιγήσῃ.

Τῶν ἄλλων διορθώσεων ἡμῶν ἡ τοῦ χειρογράφου ἀνάγνωσις τοῦ κ. Παπαδόπουλου ἀνατρέπει 2, 2 δὲ καὶ ἐξαγοράζομεν νῦν ἡμεῖς τὰ ἀνθρώπεια ἀστοχήματα. Τοὺς στίχους 12—23 ὁ κ. Γεδεὼν εἶχεν ἀναγνούς καὶ ἐκδοὺς ὧδε:

12
καὶ τῆς βρετικῆς ἀπαλῆς ἡλικίας
ἀπὸ ψυχῆς ἡλπισαταῖς πτέρυξί σου.
15
ὡς καὶ διελς εἰς πλάτος αὐτός ἔπετον·
π[άντας] συνέσχεες ἔνδον ὡς ἂν μὲ σκέπης.
Τοίνυν λύπης φλόγῳσις οὐκ ἔφλεξέ με
χειμῶν τε δεινῶν καὶ τινα μετοιάζει
τοῦ κοσμικοῦ κλύδωνος οὐκ ἔτρεφέ με·
20
φθόνου βέλεμνα πᾶμπαν οὐχ ἤψαντό μου
καὶ ταῦτα παρὰ πάντα πολλὰ πολλάκις,
εἰς δι' ἀντίτυπον ὥσανει κεκρουκῶτα
προῦδα μετερρολίζσαν ἐξοπιθῶως.

Πρῶτον ἀστοχῆμα ἦτο τὸ ἐν στίχῳ 15 ἐπέτων, τοῦ χειρογράφου ἔχοντος κατὰ τὸν κ. Παπαδόπουλον τὰ «ὦ πόσον», καὶ δευτέρον τὸ ἐν στίχῳ 18 ροιζήματα, τοῦ χειρογράφου ἔχοντος τὰ «κρία ζαλ'», οὐδὲ βοηθεῖ τὸ ἐν δευτέρῳ διατριβῇ ἡμῶν, περὶ ἧς κατωτέρω ἔσται λόγος, προταθὲν ροιζήματων καὶ προταθὲν διὰ τονικὸν λόγον ὃν εὐθύς μετὰ τὴν πρώτην διατριβὴν καὶ ἡμεῖς συνείδομεν καὶ ὁ φίλος Kurtz ὑπέδειξεν ἐπιστείλας τὰ ἐξ ἧς: «Gegen Ihre geistreiche Konjektur ροιζήματα erhebt sich das schwere Bedenken, dass dann das im ganzen Gedichte sonst streng durchgeführte Gesetz über die Betonung der vorletzten Silbe jeden Verses hier allein nicht beachtet ist. . .».

Ἐξαγοράζονται δὲ νῦν τὰ ἀστοχήματα ὧδε. Τοῦ κ. Γεδεὼν εἰς τὸν στίχον 12 παρατηρήσαντος τὰ «Τὸ ἡμῶν καὶ πλέον τοῦ στίχου ἐξίτηλον, ἀκατάληπτός μοι δ' ὅλος ὁ στίχος», ἡμεῖς ἀντιπαρετηρήσαμεν τὰ «Schade, dass er uns die Ueberbleibsel nicht angegeben hat». Ὁ δὲ κ. Παπαδόπουλος γράψας τὰ «Ὁ 12ος στίχος ἀληθῶς εἶναι ἐφθαρμένος, ὅτι δ' ἐγὼ διέκρινον ἐν αὐτῷ, ἔχει οὕτως: εἰ μ . . . ἰφην ἀννῶος» προέτεινε τὴν συμπλήρωσιν

ἐγὼ γὰρ ἀπ' οὗ πέφνην ἐκ νηδύος.
Καθ' ἡμᾶς δὲ γεγραμμένα ἔκειντο τὰ
ἀεὶ μὲν ἐξ οὗ πέφην, ἀπὸ νηδύος.
Μεταβαίνομεν εἰς τὸ ἕτερον τῶν ἀστοχημάτων.

Ὁ κ. Παπαδόπουλος τὰ ἐν στίχῳ 18 «κρία ζαλ'» μετέγραψε

κρύα ζάλα

παρατηρήσας τὰ ἐξ ἧς: Τὸ τινὰ μὲ βιάζει νὰ ἀναγνώσω ζάλα=ζάλαι· ὅτι δὲ τὸ ζάλα ἦτο γνωστὸν, ἀποδεικνύει ἡ παρὰ τῷ Ἡσυχίῳ γλῶσσα ζάλα· θόρυβος».

Πολλοὺ γέ, μᾶλλον δὲ τοῦ πικρῶς δεῖ. Τὸ τοῦ Ἡσυχίου ζάλα δὲν εἶναι οὐδετέρου γένους καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ (τὸ ζάλον—τὰ ζάλα), ὡς ἐνόμισεν ὁ κ. Παπαδόπουλος, ἀλλὰ Δωρικὸς τύπος τοῦ ὀνόματος ἡ ζάλη—τῆς ζάλης. Λοιπὸν: α') τί ποτε καὶ βούλεται ὁ Δωρικὸς τύπος ἐν τῷ ποιήματι; β') πῶς ποτε δυνάμεθα οἱ λοιποὶ νὰ ἐγκρίνωμεν ὄνομα τὸ ζάλον, ἀνύπαρκτον ὄν, ὄνομα πλασθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Παπαδόπουλου βιασθέντος, κατὰ τὴν ἰδίαν ὁμολογίαν, ἐκ τοῦ τινὰ καὶ ἐπικαλεσαμένου ἔπειτα τὴν τοῦ Ἡσυχίου ζάλαν; Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ εἰρήσθω ὅτι ἐν τῇ τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου Συναγωγῇ λέξεων, ἣν μεταγενέστεροι διασκευασταὶ ἐνήρυσαν εἰς τὴν τοῦ Ἡσυχίου, φέρονται, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Moriz Schmidt ἐν τῇ μετρίῳ ἐκδόσει ἐν τόμ. Β' σελ. 252, τὰ «ζάλη(α)· θόρυβος». Αὐτοὶ δὲ οἱ ἐκδοταὶ τοῦ Στεφάνου Θεσσαυροῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, εἰς ὃν καὶ μόνον φαίνεται προσδραμῶν ὁ κ. Παπαδόπουλος, τὸ ζάλα ὑπάγουσιν εἰς τὸ ζάλη γράφοντες ἐν Τόμ. Δ' σελ. 6 τὰ ἐξ ἧς: «Ζάλα. Vide Ζάλη» καὶ «Ζάλη—Ζάλα, Hesychio θόρυβος, Tumultus». Καθ' ἡμᾶς ἐγγράφητο τὸ

χειμῶν τε δεινῶν καὶ τινα κρύα ζάλης
ἀδικροῦντας ἂν αὐτός ὁ ποιητὴς μετεχειρίσθῃ τὸ κρύα ὡς ἐκ τῆς λέξεως τὸ κρύον ἀντὶ τοῦ κρύν (τὸ κρύος) ἢ ὁ ἀντιγράψας ἔγραψεν ἐκεῖνο ἀντὶ τοῦτου. Τὸ «κρύος ζαλόεν» ἀνεγρήθη ἐν τῷ Θεσσαυρῷ ἐν Τόμ. Δ' σελ. 6 ἐν τῇ λέξει ζάλος (ὦ).

Συγκεκριμένη εἶναι καὶ ἡ ἐξ ἧς τοῦ κ. Παπαδόπουλου παρατήρησις: «Ἀντὶ τοῦ ἐν 16ῳ στίχῳ π[άντας], ὅπερ ὁ κ. Παπαγεωργίου ἠναγκάσθη προδικαίως νὰ διορθώσῃ π[άλιν], ἐγὼ ἀνέγνω ἐν τῷ κώδικι τέλειον τὸ π[άντων] τουτέστιν ὡς ὁ κ. Παπαγεωργίου εἶχεν εἰκάσῃ».

Ἡμεῖς ἐν τῷ στίχῳ 16 οὔτε προδικαίως ἠναγκάσθημεν νὰ διορθώσωμεν π[άλιν], ἐγράψαμεν δὲ δικρῶς ἐν αὐτῷ τὸ π[άλιν], οὔτε εἶχομεν εἰκάσῃ τὸ π[άντων]· τὸ πάντων ἐπέχοντες (πάντων) ἀπλῶς προετίναμεν ἐν στίχῳ 21 ἀντὶ τοῦ παραδεδομένου πάντα καὶ δὲν μετανοοῦμεν καὶ νῦν ἐπ' αὐτῷ. Ὅσον δ' εἰς τὸ ἐν στίχῳ 16 πάντων, ὃ ἀντὶ τοῦ π[άντας] τοῦ κ. Γεδεὼν τέλειον ἐν τῷ χειρογράφῳ εὑρεν ὁ κ. Παπαδόπουλος, καὶ εἰς αὐτὸ προσκρούομεν πῶς ἡμεῖς (συντακτικὸν τὸ πάντων πρὸς τὸ πόσον; πρὸς τὸ ἔνδον; πρὸς τὸ δέκνη; πρὸς τὸ με;), προσκρούων δ' ἐλέγχεται καὶ ὁ κ. Παπαδόπουλος ἐν οἷς γράφει: «Ὁ

νοῦς—εἶναι σαφές—ὁ αὐτοκράτωρ πιστεύει ὅτι ὁ ἀρχάγγελος δυνέσκειν αὐτὸν ἐνδον τῶν πτερύγων»· πιστεύομεν καὶ ἡμεῖς καὶ πᾶς ἄλλος χριστιανὸς καὶ ἐλληνικὰ γράμματα εἰδώς· ἀλλ' εἰς τὸ πάντων ὡς εἰς πέτρην σκανδάλου προσέκρουτε καὶ ὁ κ. Παπαδόπουλος. Πῶς; . . . ὑπερπηδήσας ὁλως αὐτὸ ἐν τῷ ἐχυτοῦ διςσαρητισμῷ τοῦ νοῦ τοῦ χωρίου.

Τέλος· δὲν μετανοοῦμεν καὶ ἐπὶ τῷ ἐν στίχῳ 23 «ἐξ ὀπισθίων» ἀντὶ τοῦ ἐξοπισθίως, οὐ ἐπιρρήματος τὴν ὑπαρξιν καὶ πάλαι ἐγινώσκομεν.

Τῶν λοιπῶν εἰς τοὺς στίχους διορθώσεων ἡμῶν οὐδεμίαν ἀνατρέπει ἡ ἀνάγνωσις τοῦ χειρογράφου ἢ τοῦ κ. Παπαδοπούλου· ἐν στίχῳ 75 ὁ κ. Γεδεών ἀνέγνω καὶ ἐξέδωκεν οὐχὶ κομίδας, ὡς λέγει ὁ κ. Παπαδόπουλος, ἀλλὰ κομίδας. Τὸ κομίδας ἐπῆλθεν ἡμῖν, ἐγγύτερον δ' αὐτῷ κατὰ τὰ γράμματα κεῖται τὸ κομίδας τοῦ κ. Γεδεών· καὶ ἐνταῦθα ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ παλαιογραφικῶς πιθανώτεροι εἰκαδία δὲν εἶναι πάντοτε καὶ αἱ ἀληθεῖς γραφαί.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ.

(ἔπεται τὸ τέλος).

Πέτρος Ν. Παπαγεωργίου

ΑΓΓΛΙΚΑΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Β'.

Τί διδάσκει ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία περὶ τοῦ ἀλαθιῆτου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων;

Ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία μετ' εὐγνωμοσύνης ἀποδέχεται τὰς γενικάς ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ ἐπαγγελίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅτι πύλαι ᾗδου οὐ κατισχύσουσι τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ (Ματθ. ις'. 18), ὅτι τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ ὁδηγήσει τοὺς Ἀποστόλους Αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν (Ἰωάν. ις'. 13), καὶ ὅτι Αὐτὸς ἔσται μετὰ τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ πᾶσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος (Ματθ. κη'. 20). Πιστεύει ὅτι ὁ Σωτὴρ εἶνε, διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, παρὼν ὅπουδήποτε ὁ λαὸς Αὐτοῦ εὐρίσκεται συνηγμένος εἰς τὸ ὄνομα Αὐτοῦ, οὐ μόνον ἐν δημοσίαις λατρείαις, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς δικαστικαῖς καὶ νομοθετικαῖς συνάξεσι τῆς Ἐκκλησίας· καὶ ὅτι καθῆκον τῶν Χριστιανῶν εἶνε τὸ ἀκούειν τῆς Ἐκκλησίας (Ματθ. ιη'. 15—20). Ἐπίσης ὁμολογεῖ εὐγνωμόνως ὅτι οἱ τῆς πίστεως ὁρίσμοι, οὓς κατήρτισαν αἱ ἀδιαφιλονεικῆτως Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, εἰσὶν ἀκριβεῖς καὶ πισταὶ ἐκφράσεις τῶν ἀληθειῶν περὶ τῆς ἐν ἐνότῃ ὑπερευλογημένης Τριᾶδος, περὶ τῆς Ὑποστάσεως καὶ τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν

Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ περὶ τῆς Ὑποστάσεως τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὡς ἀληθείας ἡ Ἐκκλησία ἀρχῇθεν ἀπεδέχετο, ἐκπεφοκσμένως ἢ ὑπονοουμένως.

Ἡ ἀπὸ τῆς πλάνης ὁμως προφύλαξις εἶνε ἔργον τοῦ Θεοῦ, οὐχὶ τῶν ἀνθρώπων· τὸ δὲ ἀλάθητον οὐδόλως ὑπάρχει συμφύε· τῷ ἀνθρώπῳ, οὐδὲ δύναται ἐκ τῶν προτέρων νὰ προσνέμηται εἰς ἄτομον οἰονδήποτε, οὐδ' εἰς ὁμάδα τινα ἀνθρώπων, ὅσονδήποτε ἐξόχων ἢ πολυαριθμῶν. Ἀλλὰ τινὲς τῶν πολυπληθεστάτων ἀλλ' οὐχὶ Οἰκουμενικῶν τῆς Ἐκκλησίας Συνόδων παρεσύρθησαν εἰς δογματικὰς πλάνας. Κατ' ἀκολουθίαν, βίασεν τοῦ ἐγκύριον ἢ μὴ τῶν πράξεων Συνόδου τινὸς εἶνε μᾶλλον ἢ μὲ τὴν Γραφὴν συμφωνία αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῶν τοιούτων ἀποφάσεων ὑπὸ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις οὕτως ἐπισφραγίζει τὰς συνοδικὰς ἀποφάσεις μετὰ τὴν ἐκδοσιν αὐτῶν.

Πλὴν τούτου, ἡ Ἐκκλησία πάντοτε διέσπειρε μεταξὺ ἀδελφῶν πίστεως καὶ διατάξεων πειθαρχικῶν ἢ ἱεροτελεστικῶν· οὐδὲ προσνέμει τὴν αὐτὴν βρύτητα εἰς ταύτας ὡς εἰς ἐκεῖνα. Διὰ τοῦτον, ἐν ἄλλοις, τὸν λόγον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας θεωρεῖ ἐαυτὴν οὐχὶ δεσμευομένην ὑπὸ τῶν διατάξεων, τῆς ἑβδόμης Συνόδου (ἐν Νικαίᾳ), διατάξεων ἃς δὲν ἀπεδέχθη ἡ ἀνὰ τὴν Δύσιν Ἐκκλησία, καθ' ὃν χρόνον συνῆλθεν ἡ Σύνοδος ἐκείνη, καὶ αἵτινες ἀφορῶσιν εἰς διατυπώσεις τὰς ὁποίας ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία θεωρεῖ οὐχὶ ἐκ τῶν βοηθητικῶν καὶ ἀπολύτως ἀναγκαίων τῷ λαῷ τῷ τεταγμένῳ ὑπὸ τὴν φροντίδα αὐτῆς. Ἀποδέχεται ὁμως τὴν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν παράστασιν ἱερῶν πραγμάτων καὶ προσώπων, χάριν ἐποικοδομήσεως τῶν πιστῶν· καταδικάζει δὲ πάντας τοὺς βλάπτοντας ἢ παρκατρίβοντας αὐτά.

Γ'.

Τί διδάσκει ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία περὶ πίστεως καὶ καλῶν ἔργων, ὅ ἐστι, τί ἀπαιτεῖται πρὸς σωτηρίαν καὶ δικαιοσύνην;

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας διδάσκει, σύμφωνα μὲ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ὅτι ἀδικαιωθέντες ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν (Ῥωμ. ε'. 1). Ἡ πίστις αὕτη βεβαιεῖται, ὡς εἶκό· ἐπὶ τῆς ἐν ταπεινότητι πεποιθήσεως εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐχὶ εἰς ἀξίαν τινὰ ἡμετέρων. Λέγοντες ὁμως πίστιν νοοῦμεν, οὐχὶ τὴν νεκρὰν, ἀλλὰ τὴν ζῶσαν πίστιν, ἥτις τόσῳ φυσικῶς παρορμᾷ τὸν πιστεύοντα εἰς καλὰ ἔργα, ὅσῳ δένδρον καλὸν ἀναγκάως φέρει καρποὺς καλοῦς. Οὐδεμία ὑρίσκεται ἀντίθεσις μεταξὺ πίστεως καὶ καλῶν ἔργων· καὶ μόλις δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὑπάρχει θετικὴ τις διὰκρισις μεταξὺ τῶν δύο, ἀπὸ Αὐτοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν διδάσκει ὅτι, «Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος» (Ἰωάν. ις'. 29). Τὰ καλὰ ἔργα ἀντίκεινται προσηκόν-

τως εἰς τὰ κακά, τὰ φίλαυτα, τὰ νεκρά ἔργα, οὐχὶ δὲ εἰς χάριν χριστιανικὴν οἰανδήποτε.

Ἐπὶ πλέον, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας διδάσκει ὅτι ἡ μετάνοια, ἡ πίστις καὶ ἡ ὑπακοή εἰς τὸ θεῖον θέλημα εἶνε ἀναπόδραστοι ὅροι εἰς πρόσληψιν τῶν δύο καθόλου ἀναγκαιῶν εἰς σωτηρίαν Μυστηρίων, τοῦ Βαπτίσματος, δηλονότι, καὶ τῆς Εὐχαριστίας. Μὴ ἐπαγγελιομένη νὰ θέτῃ ὅρια εἰς τὴν δύναμιν τῆς θείας χάριτος, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ἄλλους δὲν γνωρίζει ὅρους σωτηρίας ἢ τούτους. Διδάσκει ὁμῶς τὰ τέκνα αὐτῆς νὰ ἐλπίζωσιν ὅτι οἱ ἐν κυρίῳ ἀρρωστίαι στρέφοντες τὰς καρδίας πρὸς τὸν Θεὸν μὲ ἀπόρριψιν διορθώσεως, εἰσῆλθον ἤδη εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εἰς τὸ θεῖον θέλημα ὑπακοῆς, ἀκόμη καὶ ἂν μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἡ εὐκαιρία τοῦ τελέσαι ἐξωτερικὰς πράξεις δυνάμενας νὰ πρᾶξωσι μαρτυρίαν τῆς πίστεως αὐτῶν ταύτης.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΜΕΛΕΤΗ

περὶ τῆς δυνάμεως τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου
ἐν ὁρέσει πρὸς τὴν πρόοδον καὶ βελ-
τιώσιν αὐτοῦ ἐν γένει.*

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην σπουδαιοτάτη παρυσιάζεται ἡ ἔντιμος ἀπόλαυσις καὶ ἡ φρόνιμος τῶν χρημάτων χρῆσις· διότι τὸ ἔντιμον κέρδος εἶναι ἀπόδειξις ὑπομονητικῆς καὶ ἐπιμόνου δραστηριότητος, γενναίας ἀντιστάσεως, ἐν ὥραις πειρασμοῦ καὶ αὐτενεργείας εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις· ἡ δὲ καλὴ τῶν χρημάτων χρῆσις εἶναι ἀπόδειξις συνέσεως, προνοητικότητος καὶ αὐταπαρνήσεως, αἱ ἀρεταὶ δὲ αὗται ἀποτελοῦσι τὰς ἀληθεῖς βάσεις τοῦ ἀνδρικοῦ χαρακτῆρος. Καίτοι τὰ χρήματα ἀντιπροσωπεύουσι καὶ πλεῖστα ὅσα ἄνευ ἀξίας καὶ ἄχρηστα πράγματα, ἐν τούτοις ὁμῶς ἀντιπροσωπεύουσι καὶ τὰ ἀναγκαιότατα πρὸς τὸ ζῆν πράγματα, οἷον τὴν τροφήν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν κατοικίαν, ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ τὸ κυριώτατον πάντων τὴν ἀτομικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἐπομένως τὸ ἀποτεταμιευμένον ποσὸν τοῦ ἐργάτου γίνεται ὀχύρωμα κατὰ τῆς ἐνδεείας καὶ ἐπιτρέπει αὐτῷ τὴν εὐθυμον ἐλπίδα εὐτυχστερας ἐποχῆς. Ὁ βλέπων διαρκῶς ἐνώπιόν του τὸ φάσμα τῆς ἐνδεείας διάγει σχεδὸν ἐν δουλείᾳ· δὲν εἶναι ἐλεύθερος, διότι ἀδιακόπως κινδυνεύει νὰ ἐμπέσῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἄλλων καὶ δεχθῇ οἰουσδήποτε ὅρους· κατ'ἀνάγκην ταπεινοφρονεῖ, διότι προ-

βλέπων, ὅτι θέλει καταντήσῃ ἡμέραν τινὰ εἰς ἐπαιτείαν δὲν τολμᾷ θαρραλέως νὰ ἐγείρῃ τὴν κεφαλὴν. Ἀλλ' ὅπως ἀποκτήσῃ τις ἀνεξαρτησίαν, ἀρκεῖ νὰ ποιῇται χρῆσιν τῆς ἀπλουστερας οἰκονομίας· ἡ δὲ χρῆσις αὐτῆς οὔτε μεγάλην γενναιότητα, οὔτε σπανίως ἀρετὰς ἀπαιτεῖ, ἀλλὰ δεῖται μόνον μικρὰς δόσεως ἰσχυρᾶς θελήσεως καὶ κοινοῦ νοός. Ἡ οἰκονομία εἶναι μόνον πνεῦμα τάξεως καὶ εὐρυθμίας εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ οἴκου ἐφαρμοζόμενον, δηλαδή φρόνιμος διαγωγή, προνοητικότης καὶ πρὸ πάντων ἀποφυγὴ τῆς σπατάλης. Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐξήγησε τί ἐστὶ πνεῦμα οἰκονομίας εἰπὼν «συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται» (Ἰωάν. 5, 12—13). Ἡ παντοδυναμία του οὐδόλως καταφρονεῖ τὰς μικρὰς τοῦ βίου λεπτομερείας, καὶ καθ' ἡν στιγμὴν ἐφάνερου εἰς τὰ πλήθη τὴν θείαν δύναμιν του, ἐδίδασκε συγχρόνως τὸ καρποφόρον καὶ εἰς πάντας ὠφέλιμον μάθημα τῆς οἰκονομίας. Προσέτι ἀποδεικνύει ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς οἰκονομίας τὴν ὑπεροχὴν τοῦ λογισμοῦ ἐπὶ τῆς κτηνώδους ὁρμῆς, ἥτις θυσιάζει τὸ μέλλον πρὸς ἀπολαυτὴν μικρᾶς τιμῆς ἐν τῷ παρόντι εὐχαριστήσεως. Μεγάλως δὲ σφάλλονται οἱ ποιοῦντες σύγχυσιν οἰκονομίας καὶ φιλαργυρίας, διότι διὰ τῆς οἰκονομίας κυρίως δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν βοήθειάν τινα ὑπὲρ τῶν πασχόντων· ὡς ἐκ τῆς συγχύσεως δὲ ταύτης ἐνῶ πολλοὶ τὴν οἰκονομίαν μόνον καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῶν ἐξήσκησαν, παρενοήθησαν, φιλάργυροι χαρακτηρισθέντες, καὶ μόνον τὰ μετὰ θάνατον ὑπὲρ τῶν πασχόντων ἀδελφῶν αὐτῶν ἔργα κατέδειξαν ὅτι πόρρω ἀπέχον τῆς φιλαργυρίας· ἡ οἰκονομία θεωρεῖ τὰ χρήματα ὡς μέσον χρήσιμον καὶ ὄχι ὡς ἡ φυλαργυρία εἰδῶλον ἄξιον λατρείας. Δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν οἰκονομίαν ὡς θυγατέρα τῆς προνοίας, ὡς ἀδελφὴν τῆς ἐγκρατείας καὶ ὡς μητέρα τῆς ἐλευθερίας. Εἶναι λίαν συντηρητικὴ, συντηρεῖ τὴν τιμιότητα, τὴν οἰκογενειακὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν εὐημερίαν· καταπαύει τοὺς βλαβεροὺς ἐρεθισμοὺς καὶ παρέχει εἰρήνην καὶ εὐθυμίαν· διαθέτει δὲ τοὺς ἀνθρώπους φιλικῶς πρὸς τὴν τάξιν καὶ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν. Καθηκὼν ἄρα παντός φρόνιμου, τὴν πρόοδον ἑαυτοῦ ἐπιδιώκοντος, εἶναι ἡ προσεκτικὴ τῶν ὑποθέσεων γνώσις, ὁ τακτικὸς ὑπολογισμὸς τῶν εἰσοδημάτων καὶ ἐξόδων, μὲ ἄλλας λέξεις, ἡ οἰκονομία· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτων ἡ καθημερινὴ χρῆσις τῶν ἀπλουστάτων τῆς ἀριθμητικῆς στοιχείων, θέλει ἀποδῇ αὐτῷ λίαν ὠφέλιμος. Ἡ φρόνησις ἀπαιτεῖ νὰ γίνωνται αἱ δαπάναι οὐ μόνον ἐν ἰσῇ πρὸς τὰ εἰσοδήματα ἀνα-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 166—167.

λογία, ἀλλὰ καθ' ἓνα τοῦλάχιστον βαθμὸν ἐλάττονες· πρέπει ὅμως προηγουμένως νὰ ἀποφασίσῃ τις σταθερῶς, ἵνα τηρῇ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, ἀκριβῶς οὐδέποτε ὑπερβαίνοντα τὸ ὁρισμένον ποσόν· καὶ ἰδοὺ πάλιν ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς, ἡ ἀνάγκη τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως, ἡ δύναμις τῆς ὁποίας, (καθὼς πάντα τὰ μὴ ἐκγυμναζόμενα καὶ ἀδρανοῦνται) χαλαροῦνται, καὶ τέλος ἐξασθενεῖ. Ἀρχὴ δέ τοι ἡμισυπικνός, καὶ πράγματι τὸ πᾶν εἶναι ἡ καλὴ ἀρχή, διότι, ἡ κατ' ἀρχὴν ἐφαρμογὴ τῶν τοιούτων ἀρχῶν, ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ λοιποῦ βίου καὶ γίνεταί πλέον συνήθεια.

Ἀλλ' ὑπάρχουσι δυστυχῶς, ἄπειροι ἄνθρωποι στερούμενοι ἐν γένει τῶν ἀρχῶν τούτων. Αἱ κατώτεραι κυρίως τάξεις ρέπουσι ἀπαύστως πρὸς τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὰς ματαιὰς δαπάνας, καταναλίσκουσιν οὐ μόνον ὀλόκληρον τὸ εἰσόδημα τοῦ ἔτους, ἀλλὰ πολλάκις ὑπερβαίνουν αὐτό· θέλουσι νὰ ἀφομοιωσι τὰ τέκνα των πρὸς τοὺς πλουσίους τῆς ἀριστοκρατίας νέους, καὶ λησμονοῦσιν ὅτι ὁ ἀληθὴς ἀριστοκρατικὸς φαίνεται τοιοῦτος διὰ τῶν πράξεων καὶ αἰσθημάτων, διὰ τῆς μορφώσεως ἐν γένει, καὶ ὅτι νέος στερούμενος τῶν ἀρετῶν τούτων, καίτοι κομψῶς ἐνδεδυμένος καὶ πολυτελῶς διάγων, εἶναι μόνον λυπηρὰ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ γελοιογράφου. Ὁ κόσμος παρασύρεται ἀληθῶς, οὕτως εἶπεῖν, ὑπὸ εὐγενομανίας. Θεωρεῖ ἀπαραίτητον τὴν ἐπίδειξιν, καὶ χάριν αὐτῆς θυσιάζει πολλάκις τὰ τιμαλφέστερα· ἐὰν δὲν εἶναι τις πλούσιος, φρονεῖ ὅτι πρέπει τοῦλάχιστον νὰ φαίνεται τοιοῦτος, ὅπως δῆθεν ἀπολαύσῃ ὑπολήψεως, καταδιβάζων οὕτω τὴν ὑπόληψιν εἰς εὐτελὴ τῆς ματαιότητος σεβασμόν· δὲν ἔχει τὸ θάρρος ὁ τοιοῦτος νὰ μείνῃ ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁρισθείσῃ αὐτῷ θέσει καὶ νὰ προσδεύσῃ τελειοποιούμενος διὰ τῆς ἐξασκήσεως τῆς δυνάμεως τῆς θελήσεως αὐτοῦ ἐν τῇ βελτιώσει καὶ ἀρετῇ, ἀλλὰ προτιμᾷ διὰ πάσης θυσίας νὰ εἰτέλθῃ, ἔστω καὶ διὰ τῶν πικρῶν εἰς τὴν τοῦ συμμοῦ λεγομένην κοινωνίαν, ἀναίσθητος καὶ πρὸς τὸ γελοῖον γενόμενος. Κοπιᾷ, παλαίει, πολλάκις δὲ καὶ ὑβρίζει, ὅπως καταλάβῃ ὧν καὶ ὠθούμενος πρῶτην ἐν τῇ κοινωνικῇ ἀμφιθεάτρῳ θέσιν καὶ κατὰ τὴν τύρβην ταύτην καταπατεῖται δυστυχῶς πᾶσα γενναία ἀπόφασις καὶ πνίγονται τόσαι ὠραῖαι ὑπὸ τῆς φύσεως πλασθεῖσαι ψυχαί. Περιττὸν δὲ νὰ εἰπωμεν, περὶ τῶν δυστυχῶν τῶν καταστροφῶν καὶ τῶν πτωχεύσεων, αἵτινες ἐπιγίνονται ὡς λυπηραὶ συνέπειαι τῆς κενοδοξίας ταύτης. Τὰ ὀλέθρια ταῦτα ἀποτελέσματα πανταχόθεν καὶ πολυτρόπως δείκνυν-

ται, ἄλλοτε μὲν διὰ τῶν στερουμένων τιμιότητος πράξεων τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες δειλιάσαντες πρὸ τοῦ ἀγῶνος τῆς πενίας, ἔχουσιν ὅμως τὸ θάρρος τῆς ἀντιθέτου τῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως κακίας, ἄλλοτε δὲ διὰ τῆς μανιώδους πρὸς τὸν πλοῦτον φορᾶς, ἣτις τοσαῦτα θύματα ἀθρόα παρατῦρει. Καὶ πάντες μὲν, ἀλλ' οἱ νεώτεροι πρὸ πάντων, καθόσον προβαίνουν κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἔχουσι νὰ διέλθωσι διπλὴν καὶ μακρὰν σειρὰν πειρασμῶν, καὶ ἐὰν τυχὸν ἐνδῶτωσιν εἰς αὐτοὺς, ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον βεβαία ἐξαγριεῖσις εἶναι ἡ συνέπεια τῆς ἀδυναμίας τῆς θελήσεως αὐτῶν. Πᾶσα σχέσις μετὰ τῶν πειρασμῶν τούτων ὅσον ψυχρὰ καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ἐλαττοῖ τὸν θεῖον σπινθῆρα, τὸν ἀποτελοῦντα τὸ ἄριστον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μέρος· ὁ μόνος δὲ τρόπος πρὸς σωτηρίαν εἶναι ἡ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς διὰ λόγου καὶ πράξεων ἰσχυρᾶς θελήσεως ἀπορραϊστικὴ ἄρνησις. Δὲν πρέπει νὰ σκέπτηται ἡ νὰ διστάζῃ τις, ἀλλ' ἀμέσως νὰ ἀπορραϊζῇ ἄρνητικῶς πρὸς πᾶσαν τῶν πειρασμῶν πρόκλησιν, διότι οἱ διστάζοντες νέοι καθὼς καὶ αἱ ταλαντευόμεναι νέαι, ἀπωλέσθησαν ἤδη. Πολλοὶ ἀμυριταλαντεύονται, μηδὲν ἀπορραϊζόντες, ἀλλὰ τὸ νὰ μὴ λαμβάνῃ τις μηδεμίαν ἀπόφασιν ἰσοδυναμεῖ ἤδη πρὸς κακὴν ἀπόφασιν. Βαθεῖα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως γνώσις καταφαίνεται ἐν τῇ δεήσει «μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν». Ἀνάγκη ὅμως νὰ δοκιμασθῇ ἡ δύναμις τῆς ἀρετῆς τῶν νέων, ἀλλ' ἐὰν ἅπαξ ἐνδῶτωσιν, ἐπειδὴ ἡ δύναμις αὐτῆς καθ' ἐκάστην ἐλαττοῦται, ἀπώλεσαν ἤδη τὴν ἀρετὴν καὶ μετ' αὐτῆς τὴν τῆς θελήσεως δύναμιν, ὑποδουλωθείσης ἤδη εἰς τὰ πάθη· ἐὰν δὲ γενναίως ἀντέσχον κατὰ πρῶτον, ἡ δύναμις τῆς θελήσεως ἐν τῇ ἀρετῇ, ἔλαβεν ἤδη νέας δυνάμεις, καὶ ἡ ἀρετὴ γενήσεται πλέον συνήθεια δι' αὐτοὺς. Αἱ δὲ καλαὶ συνήθειαι καθ' ἐκάστην ἐφαρμοζόμεναι καὶ εἰς τὰς πλέον ἀδιαφόρους πράξεις τοῦ βίου, ἀποτελοῦσι τέλος τὸ σπουδαιότερον τῆς ἠθικῆς τοῦ ἀνθρώπου τελειοποιήσεως ἐλατήριον. Ἀλλ' ὅπως ἀποκτήσωμεν καλὰς συνήθειας καὶ ἔξῃς ἢ καταβάλλωμεν ἐπιτυχῶς κακὴν τινα ἔξιν, δὲν ἀρκεῖ μόνον ν' ἀποφεύγωμεν τὰς ἀφορμὰς τοῦ πειρασμοῦ, ἀλλὰ πρέπει ἀδιακόπως νὰ τείνωμεν πρὸς τὴν ἰδανικὴν τελειότητα, τὴν ὁποῖαν ἀδυνατοῦμεν βεβαίως νὰ ἀποκτήσωμεν, δυνάμεθα ὅμως νὰ πλησιάσωμεν διὰ τῆς ἐνισχύσεως καὶ ἀγνοποιήσεως τῶν ἀρχῶν ἡμῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ σπουδάζωμεν ἑαυτοὺς, νὰ ἐπιτηρῶμεν διαρκῶς τὰς πράξεις ἡμῶν καὶ νὰ παραβάλλωμεν τὰς τε σκέψεις καὶ πράξεις

πρὸς τὴν ἰδανικὴν ἐκείνην τελειότητα· ὅσον δὲ πλησιέστερον θέλομεν γνωρίσει ἑαυτοὺς, τόσον καλλίτερον θέλομεν πεισθῆ περὶ τῆς εὐκολίας τῆς ὑποδουλώσεως τῆς θελήσεως ἡμῶν εἰς τὰ πάθη, θέλομεν ἐννοήσῃ ὅτι πρὸς διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας ταύτης, δεῖται ὁ ἄνθρωπος ἀκαταπαύστου προσοχῆς, διότι ἡ σὰρξ εἶναι ἀσθενής, καὶ οὕτω μόνον θέλομεν μείνει σεμνοὶ καὶ ἐνάρετοι.

(ἔπεται συνέχεια).

Ὁ Δευτερεύων ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Κ. ΒΑΡΔΑΚΑΣ

ΚΩΔΙΚΕΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΕΛΕΓΡΑΔΩΝ

Ματθ.

ΚΑ, 3. ἀποστελεῖ αὐτοὺς. Τοῦτο δὲ — [ἀποστελεῖ αὐτοὺς (ὡδε). Τοῦτο δὲ].

ΚΑ, 5. ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πρᾶς — [ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται (σοι) πρᾶς].

ΚΑ, 10. ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσελθόντος — [ἐν τοῖς ὑψίστοις (ἀπηντων δὲ αὐτῷ πολλοὶ χσιροντες καὶ δοξαζοντες τὸν Θεὸν περὶ παντων ὧν ἰδὼν) καὶ εἰσελθόντος].

ΚΑ, 21. ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε — [ἐὰν ἔχητε πίστιν (ὡς κοκκὸν συναπεως) καὶ μὴ διακριθῆτε].

ΚΑ, 38. ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ κατέσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ — [καὶ ἡμῶν ἐστὶ ἡ κληρονομία (αὐτοῦ). Καὶ λαβόντες].

ΚΒ, 3. αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους — [αὐτοῦ αἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις].

ΚΔ, 41. καὶ μία ἀφίσταται — [καὶ (ἡ) μία ἀφίσταται].

ΚΕ, 21. ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος — [ἐφη δὲ (αὐτῷ) ὁ κυριος].

ΚΣΤ, 53. ἡ δοκεῖς, ὅτι — [ἡ «δοκεῖς» ὅτι].

ΚΣΤ, 65. ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ — [ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν (ἐκ τοῦ στοματός αὐτοῦ)].

ΚΖ, 1. οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν — [οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ (κατὰ τοῦ Ἰησοῦ) ὥστε θανατῶσαι τὸν «Ἰησοῦν» καὶ

ΚΖ, 16. εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βχραββᾶν. — Συνηγμένων οὖν αὐτῶν [εἶχον τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον βχραββᾶν (ὡς δια φρονον καὶ στασιν ἡν βεβλημένος εἰς φυλακὴν) συνηγμένων δὲ αὐτῶν].

ΚΖ, 46. Ἥλι, Ἥλι, λημὰ σαβχθανί, τοῦτ' ἔστι Θεὸς μου Θεὸς μου ἵνα τί με ἐγκατέλειπες; — [ἡλει ἡλει

λημὰ σαβχθανει· τουτεστι Θεὸς μου Θεὸς μου ἵνα τί με ἐγκατέλειπες].

Μάρκ.

Α, 17. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς — [καὶ εἶπεν αὐτοῖς (ὁ Ἰησοῦς) δευτε].

Β, 3. καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες — [καὶ ἐρχονται πρὸς αὐτόν (τινες) φέροντες παραλυτικόν].

Β, 26. οὐκ ἔξεστι φαγεῖν, εἰμὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε — [οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰμὴ τοῖς (ἀρχ)ιερεῦσι μόνοις].

Δ, 10. ἠρώτησαν αὐτόν οἱ περὶ αὐτόν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολὴν — [ἠρωτησαν αὐτόν οἱ περὶ αὐτόν σὺν τοῖς δώδεκα (φρασὸν ἡμῖν) τὴν παραβολὴν].

Δ, 33. ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν — [ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον (καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν)].

Ε, 10. ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. Ἦν δὲ — [ἵνα μὴ ἔξω τῆς χώρας αὐτοὺς ἀποστείλῃ. ἦν δὲ ἐκεῖ].

Ε, 26. δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα — [δαπανήσασα τὰ (υπαρχοντα) αὐτῆς].

ΣΤ, 14. καὶ ἔλεγεν ὅτι — [καὶ εἶπεν (τοῖς παισιν αὐτοῦ) ὅτι].

ΣΤ, 35. οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν — [οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ αἰποῦν ὅτι].

ΣΤ, 51. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν — [καὶ ἐκόπασεν ὁ ἀνεμὸς (καὶ περιεσώσεν αὐτοὺς) καὶ λίαν].

Η, 30. ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ — [ἵνα μηδενὶ λέγωσι (τοῦτο) περὶ αὐτοῦ].

Η, 38. ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ — [ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ (πονηρᾷ καὶ) μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ].

Θ, 47. ἐκβαλε αὐτόν· καλὸν σοὶ ἐστὶ — [ἐκβαλε αὐτόν (καὶ βχλε ἀπο σοῦ) καλὸν σοι].

ΙΑ, 3. καὶ εὐθέως αὐτόν ἀποστελεῖ ὡδε — [καὶ ἀποστελεῖ αὐτόν εὐθεως ὡδε].

ΙΑ, 4. ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου — [ἔξω (ἐπὶ) τοῦ ἀμφοδου].

ΙΑ, 24. Διὰ τοῦτο — (καὶ) διὰ τοῦτο].

ΙΓ, 9. ἀρχὴ ὧδίνων ταῦτα — (ἀρχὴ ὧδίνων ταῦτα).

ΙΔ, 5. τοῦτο πρᾶθῆναι ἐπάνω — [τοῦτο πρᾶθῆναι το μυρον].

ΙΔ, 11. ἀργύριον δοῦναι — [δοῦναι ἀργυρίον].

(ἔπεται συνέχεια).

† Ὁ Ἀμαθείας ΑΝΘΙΜΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΙΩΑΚΕΙΜ

ἐλέω Θεοῦ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 3478
Διεκπ. 2168

Ἱερώτατε Μητροπολίτα . . . , ὑπέρτιμε καὶ ἐξαρχε
. . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλειτουργὲ
τῆς ἡμῶν μετριότητος κύριε . . . , χάρις εἴη τῇ αὐτῇ Ἱε-
ρότητος καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐλέω καὶ εὐδοκίᾳ Θεοῦ, ψή-
φοις τε κανονικαῖς τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων τῆς σεβασμίας
χορείας τῶν ἱεραρχῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου λαοῦ
κληθέντος καὶ δευτέρου νῦν ἐπὶ τὸν κενωθέντα ἀγιώτατον
Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, τυχόντες δὲ καὶ τῆς εὐμενεστά-
της ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς, κατὰ τὰ νομίμως τεθεσπι-
σμένα, εὐσήμεου ἀναγνωρίσεως καὶ τῆς ἐπισήμου παραστά-
σεως πρὸς τῆς Α. Μεγαλειότητος τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἀνα-
κτοῦ, ἀσμένως προαγγέλλομε τὴν αἰσίαν ἡμῶν κατὰ τὸ θέλημα
τοῦ Κυρίου ἐγκαθιδρύσιν ἐξαγγέλλοντες διὰ τῆς ἡμετέρας ταύ-
της Πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, τῆς πνευματικῆς κατάρ-
ξεσθαι ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν λίαν ἡμῶν ἀγαπητῶν ἐν Χρι-
στῷ ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τῶν τὴν πνευματικὴν καὶ ποι-
μαντορικὴν ἐντεταλμένων διακυβέρνησιν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ καθ'
ἡμῶν κλίματος, ἀμέσως δ' ἡμῶν συγκακινόντων ἐν τῇ ἀμπελώ-
νι τοῦ Κυρίου ὡς φερεπόντων συνεργατῶν ἐν τῇ διοικήσει τῆς
Ἐκκλησίας κατὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν κανονικὸν πολίτευ-
μα.

Καὶ πρώτιστα μὲν ἐν παρρησίᾳ εὐλογοῦντες ὁμολογίας δη-
λοῦμεν ὅτι, πετρᾶν ἤδη σχόντες τῆς βαρυτάτης εὐθύνης καὶ
τῶν ἀπείρων δυσχερειῶν, ὑφ' ὧν ἡ ἁγία αὕτη τοῦ Χριστοῦ Με-
γάλη Ἐκκλησία περιστοιχίζεται, οὐκ ἂν ἐπειθόμεθα τοῦ μονή-
ρους ἐν εὐαγγελίῳ τόπῳ παραιτηθῆσθαι βίου, εἰμὲν καθ' ἕνα πει-
θαρχίας πᾶσι τοῖς ἐν τῇ στρατευομένῃ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ
ἐργαζομένοις ἐπιβεβλημένον ἐλογιζόμεθα τὴν ὑποταγὴν εἰς τὴν
καλοῦσαν ἡμᾶς φωνὴν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος ὡς εἰς
κίλευσμα Θεοῦ, φωνὴν μετὰ τσαύτης ἱερᾶς ἐπιβλητικῆς ὁμο-
φωνίας ἐκδηλωθεῖσαν. Εὐπειθῶς τοίνυν τὸ βαρὺ καὶ ὑπὲρ τὰς
δυνάμεις ἡμῶν φορτίον ἀναλαβόντες, πλήρεις μὲν ἐσμὲν θάρρους
καὶ πίστεως ὅτι «ἡ βοήθεια ἡμῶν παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαν-
τος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν», «τὸ δὲ ἔλεος αὐτοῦ προ-
σθᾶσει ἡμᾶς», πλήρεις δ' ἐλπίδων ὅτι οὐκ ἐπιλείψει ἡμᾶς ἡ
τῶν ἐν Χριστῷ ἀγαπητῶν ἀδελφῶν συναντιλήψις καὶ ἡ τῶν
εὐσεβῶν λογῶν τοῦ Γένους φερέποντος προθυμία.

Πρὸς οὕτω δὲ περισπουδάζοντας ἀδελφούς ἐν Χριστῷ, πρὸς
ποιμένας καὶ διδασκάλους τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν εἰς δόξαν
Θεοῦ κατεργαζομένους, πρὸς πνευματικούς ἀρχηγούς τὴν τε
ἱερὰν αὐτῶν ἐντολὴν καλῶς συνειδόμενοι καὶ τὰς καιρικές περι-
στάσεις εὐθυπρόως σταθμίζοντας, ἡ ἐν γραμμασίαν ἀναγραφὴ
καθηκόντων γνωστῶν καὶ ἐνδεειγμένων εἴη ἂν πλεονάζουσα
οὐδεὶς γὰρ ὁ ταῦτα ἀγνοῶν: καὶ οὐδεὶς ὁ ἐπιλανθάνομενος ὅτι,
ὡς ἡ πίστις ὁ θεμελίος ἐστὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς τῆς νῦν καὶ
τῆς μελλούσης, οὕτω καὶ τῶν καθηκόντων ἀπάντων ἡμῶν ἱε-

ρώτατόν ἐστι, κατὰ τὰ Ἀποστολικά παραγγέλματα, «ἀγρυ-
πνεῖν, γρηγορεῖν καὶ νήφειν», προσέχειν τε ἑαυτοῖς ὅπως ἂν,
στερεοὶ τῇ πίστει ἐστηκότες ἐπὶ τὴν φυλακὴν αὐτῆς καὶ ἐπὶ
τὴν φρουρήσιν πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος θεσμίων καὶ ἱερῶν πα-
ραδόσεων, ἅμα δὲ τηροῦντες τὴν ἐνότητά τοῦ πνεύματος ἐν τῷ
συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, ἐποικοδομῶμεν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τὴν
Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵμα-
τος.

Ἐν τῇ κοινῇ δὲ ταύτῃ ἐποικοδομήσει, καθ' ἣν ἕκαστοι
διακονοῦμεν «ἐχόντες χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν
ἡμῖν διάφορα», εἴ ποὺ τυχὼν ὑστεροῦμεν, οὐκ ἐξ ἀγνοίας τοῦ
καθήκοντος τοῦτο πάσχουμεν, καὶ γὰρ ἐν τε Εὐαγγελίοις καὶ ἐν
τοῖς τῶν θεοφόρων Πατέρων συγγράμμασι πάντα, ἃ ὀφείλομεν
ποιεῖν, ἀρκούντως διδασκόμεθα, ἀλλ' ἐκ τῆς περὶ τὴν ἐκτέλε-
σιν τούτου ὀλιγότητος ἰσως ἡμῶν, ἣν θερμότερός τις ζήλος καὶ
φιλότιμος μέμνησις τῶν προηγησαμένων ἡμῖν ὁσίων ἀνδρῶν δύ-
ναται συμπληρῶσαι ἐπ' ἀγαθῷ, τῇ ἀντιλήψει τοῦ Θεοῦ «τοῦ
» δυναμένου ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ, ὧν αἰτού-
» μεθα ἡ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
» ἡμῖν».

Πρόσχωμεν τοίνυν, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, τίνα
τὰ καθυστερήματα τῆς πίστεως καὶ τῶν ἔργων ἡμῶν ἐπὶ τῷ
καταρτίσει αὐτὰ ἐν καιρῷ. Ἀφειδέτως ὤμεν εἰς δαπάνην χρόνου
καὶ προθυμοὶ εἰς πάντα πόνον καὶ μόχθον, ὅπως ἐκάστης ἐλλεί-
ψεως τὴν αἰτίαν διερευνήσωμεν καὶ ἐκάστου ὑστερήματος τὴν
θεραπεῖαν προσηκόντως ἀναζητήσωμεν. Οὐκ ὀλίγα πάντως
εἰς τὰ ἐπιγούσης ἐπιστάσεως χρῆζοντα σημεῖα τῆς ἐπαρχιακῆς
πνευματικῆς διοικήσεως, ἐφ' ὧν ἡμεῖς μὲν σὺν τῇ περὶ ἡμᾶς Ἱ.
Συνόδῳ ἐγκαίρως τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπιστήσομεν, παρὰ δὲ
τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν τὰς ἐκάστοτε χρησίμους, ἀκριβεῖς καὶ
μεμελετημένας ἐκθέσεις καὶ γνώμας ἀναμενοῦμεν.

Τῶν τὰ μάλιστα δὲ λυπηρῶν ἐλλείψεων πρωτεύουσιν κρί-
νομεν τὴν περὶ τὸν βίον, τὴν πολιτείαν καὶ τὴν πνευματικὴν
ἀξίαν τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὅς, ἐντεταλμένος τὴν ὁδηγίαν καὶ στή-
ριξιν τῶν πιστῶν οὐ δύναται θεωρῶν τὴν ὑψηλὴν ταύτην τε-
λεῖν δικονίαν, ἀλλ' οὐδὲ τῆς εὐπειθείας καὶ ὑπακοῆς τῶν χρι-
στιανῶν ἀρκούντως ἀπολαύειν, εἰμὲν αὐτὸς οὗτος παρέχει ἑαυ-
τὸν τύπον ἀκραίονος εὐσεβείας καὶ ὑπογραμμὸν ἀρετῆς. Ὅπό-
σον δὲ πρὸς στήριξιν τῶν πιστῶν συμβάλλεται αὐτοῦ τοῦ ποιμένος
ἡ ἐν ἔργῳ ἀρετὴ καὶ ὁ ὅσιος βίος, λέγει ἡμῖν ὁ ἱερώτατος Φώ-
τιος, ὅς, ἐν θαυμαστῇ ἀπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου θρόνου ὁ-
μιλία ὑποδεικνύων ὅποσον πολυτιμότερον ἐπὶ νίκιον ὄρωρον ἐκάστη
τάξις χριστιανῶν δύναται δωροφορεῖσθαι τῷ νικητῇ τοῦ θανάτου
Σωτῆρι ἡμῶν, προτρέπεται τοῖς ποιμαίνουσιν ἵνα προσενέγκωσιν αὐτῷ
ὡς ὄρωρον «τὴν ἄγρυπνον ἐπιστάσιν τοῦ ποιμένου καὶ τὸν τύπον
» ἑαυτοῦ τοῖς ποιματινομένοις προτιθέναι καὶ πλέον ἔλκειν πρὸς
τὴν ἀρετὴν τῇ μιμήσει ἢ ταῖς ἀπὸ τῶν λόγων παραινέσε-
σιν».

Ἰδιαιτάτης ἡμᾶς φροντίδος ἀξία τυγχάνει οὔσα ἀναντιρ-
ρήτως ἡ ἐν ταῖς κοινότησι καὶ ἐνορίαις στερέωσις τῆς εἰρήνης
καὶ ὁμοφροσύνης, ὅπου ἂν αὗται ἐπιτοπίων ζητημάτων ἢ προ-
σωπικῶν λόγων ἐνεκὲν διαταράττωνται ἐπὶ μεγίστη μὲν ἡθι-
κῇ βλάβῃ τῶν τὰς ἐριδὰς προκαλούντων, ἐπὶ σπουδαίᾳ δὲ ζη-
μίᾳ καὶ ἐκπτώσει τοῦ κοινοτικοῦ συμφέροντος. Γνωστοῦ δ' ὄν-
τος ὅτι ἐκ μικρῶν ἀφορμῶν σπουδαῖται πολλάκις γεννῶνται δυ-
σχερεῖαι τὰς τε κατὰ τόπους καὶ αὐτὴν δὴ ποὺ τὴν κεντρικὴν
Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν εἰς ἀγόνους φροντίδας ἐμβάλλουσαι, ἐγ-
καίρος τις πρόνοια καὶ πατρικὴ ἐν πραότητι καὶ συνέσει ἐπὶ τόπου

ἐνέργεια, τὰς μὲν διχοστασίας ἐν αὐτῇ τῇ γενέσει αὐτῶν δύνανται καταστῆλιν, τὴν δὲ τάσιν τινῶν πρὸς ἔκνομα βήματα ἀνυπόκεινται, καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς ἀπαλλάττειν ματαιοσχολῶν μεριμνῶν καὶ ἀπωλείας χρόνου τὰ μάλιστα ἐν τοῖς νῦν καιροῖς πολυτίμοι, οὗ πάντες ἐπιμελῶς ὀφείλομεν φεῖσθαι καὶ μὴ καταδαπανᾶν ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ἵνα μὴ ὑπερῶμεν, ὡς εἴρηται, ἐφ' ἃ δεῖ, ἀλλ' ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύωμεν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν». «δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεύσαι εἰς ἡμᾶς».

Οὐ μόνον δὲ ἡ πρὸς ἀλλήλους εἰρήνη ἀναπόφευκτος καὶ ἀναγκαιοτάτη ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τοὺς συνοίκους λαοὺς εἰρηνική συμβίωσις καὶ φιλία σχέσις ὑπὸ τοῦ κοινῇ συμφέροντος ἐπιβάλλεται καὶ συνιστᾶται μετὰ σπουδῆς ἐκκλησιαστικῆς, ὡς περ ἄριστον ἔρεισμα ἀμοιβαίας ἐπωφελοῦς ἀγάπης καὶ βοήθειας, ὡς ἐπίσης ἡ ἐπιμελὴς ἐκάστου τῶν χριστιανῶν προσοχὴ περὶ τὴν τήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἡσυχίας, ἡ εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους ὑποταγὴ καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ ἐκδήλωσις πίστεως, ἀφοσιώσεως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν τρισεῖς αἰῶν ἡμῶν Ἀνακτα, οὗ ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν καὶ τὴν κραταιὰν αἰγίδα σεβαστὰ τηροῦνται τὰ δίκαια καὶ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν, καὶ οὗ ἀπὸ τῶν αὐτοκρατορικῶν χειρῶν εὐμενέσταται χάριτες δαψιλῶς καὶ γενναίως ἡμῖν καθ' ἐκάστην προχέονται. Διὸ καὶ συνιστῶμεν τὴν προσήκουσαν ἐπαγρύπνησιν εἰς τὴν τῶν καθηκόντων τούτων ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν παρὰ τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ λογικὸν ποίμνιον εὐσεβῶν πολιτῶν.

Ἐπίσης καλὸν καὶ λυσιτελεῖς κρίνομεν δηλῶσαι τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ὅτι πόθος ἡμῶν ἐστὶν ἡ μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ εὐλαθείας συμπεριφορὰ πρὸς τὰς σεβαστὰς ἀρχὰς τῆς ὑψηλῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως καὶ πρὸς πάντας τοὺς συνεφαπτομένους ταῖς κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς. Γνωστὸν δὲ καὶ ἀναμφίβολον ἡμῖν τυγχάνει ὅτι καὶ ἡ αὐτῆς Ἱερότης οὕτως ἐν τῇ ποιμαντορικῇ αὐτῆς συνέσει προθυμεῖται πολιτεύεσθαι.

Βεβαιοῦντες ἐπὶ τούτοις τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς περὶ τῆς προθυμοτάτης παρ' ἡμῶν καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου σκέψεως καὶ καταλλήλου ἐνεργείας ἐν ταῖς ἀναφερομέναις πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπαρχιακῆς ὑποθέσεσι καὶ ὑπομιμνήσκοντες τὴν κανονικὴν τάξιν τοῦ μνημονεύειν τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος ἡμῶν ἐν ταῖς ἱεροτελεστείαις, αἰτούμεθα τῇ αὐτῆς Ἱερότητι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος.

αὐτὰ Ἰουλίου ε'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ ἐν Χρ. ἀγαπητὸς ἀδελφ.

Τιμωτάτοι ἑφόροι καὶ ἐλλόγιμοι διευθύνται καὶ διδάσκαλοι τῶν σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀριθμ. 1
πρωτ. 3701
διεκπερ. 2205

Ἐπὶ τῇ προσεχεῖ ἀνανεώσει τῶν ἐτησίων συμβολαίων τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ τῶν Σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ Π. Κ. Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν τῇ ἰδιαζούσῃ αὐτῆς ὑπὲρ τῶν Σχολῶν μερίμνῃ ἔγνω, ἵνα διὰ τῆςδε τῆς ἐγκυκλίου διαβιβάσῃ τοῖς ἐνδιαφερομένοις τὰς ἐκ τοῦ

Κανονισμοῦ ἀπορροεύσας σχετικὰς διατάξεις αὐτῆς, ἐχούσας ὡς ἑξῆς:

Α' Συμφώνως τῷ 22 ἄρθρῳ τοῦ Κανονισμοῦ τῶν Σχολῶν ἡ Ἐφορεῖα ὀφείλει ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Κοινοτικῆς Ἀρχῆς ἵνα μέχρι τῆς 20 Ἰουλίου προβῇ ἀνυπερθέτως εἰς τὴν σύνταξιν τῶν οἰκείων συμβολαίων μετὰ τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ διὰ τὸ ἐπὶν σχολικὸν ἔτος. Πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ συμβολαία συντεταγμένα κατὰ τὸν γνωστὸν ὁμοίμορφον τύπον δέον ἵνα φέρωσι τὰς ὑπογραφὰς πάντων τῶν μελῶν τῆς Ἐφορεῖας καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Σχολῆς, ὑποβαλλόμενα ἀκολούθως πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὴν Π. Κ. Ἐκπαιδευτικὴν Ἐπιτροπὴν ἐντὶς τῆς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὀριζομένης προθεσμίας. Ἐν τῇ δὲ περιπτώσει ἡ μειοψηφία ἀρνηθῇ ἵνα ὑπογράψῃ, θὰ ἀγγελλῇται τὸ πρᾶγμα ἐγκαίρως καὶ ἀρμοδίως τῇ Ἐκπαιδευτικῇ Ἐπιτροπῇ διὰ τὰ περαιτέρω.

Β' Ἐὰν ἡ Ἐφορεῖα κατὰ τὸ 23 ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ ἀμελήσῃ ἐντὸς τοῦ τεταγμένου χρόνου ἵνα ἐκτελέσῃ τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 22 ἀπαιτούμενας διατυπώσεις, τὸ προσωπικὸν θεωρηθήσεται ὡς παραμένον ἐν ἐνεργείᾳ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὅρου καὶ διὰ τὸ ἐπὶν σχολικὸν ἔτος. Περὶ δὲ τῶν τυχόν προσληφθησόμενων νέων προσώπων ἡ Ἐφορεῖα ὑποχρεοῦται ἵνα ἐξαίτησῃται πρότερον γραπτῶς παρὰ τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς δι' ἐκθέσεως πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς περὶ τῶν προσόντων καὶ τῆς ἱκανότητος τῶν νέων τούτων προσώπων, μεθ' ὧν, ἐγκριθέντων, συμβάλλεται ἀκολούθως ἡ Ἐφορεῖα καθ' ὃν τρόπον ἐν τοῖς ἄνω δεδῆλωται. ἡ ἔκθεσις δὲ αὐτῇ ὑπογεγραμμένη παρὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορεῖας δέον νὰ ᾖ σφραγισμένη καὶ τῇ σφραγίδι τῆς Σχολῆς. Ἐὰν δὲ προκύβῃ διαφωνία τις ὑπ' ἐνὸς ἢ δύο τῶν μελῶν πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας δικαιούνται οἱ διαφωνοῦντες ἵνα δηλώσωσι τοῦτο ἐν τῇ ἐκθέσει ἢ ὑποβάλωσιν ἀρμοδίως ἑτέραν ἔκθεσιν διὰ τὰ περαιτέρω. Πᾶς δὲ ἄλλως γινόμενος διορισμὸς οὐκ ἔστι δεκτὸς ὑπὸ τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Γ' Συμφώνως τοῖς περὶ προσόντων τῶν διδασκάλων κεκανονισμένοις οἱ προσλαμβανόμενοι διδάσκαλοι ἐν ταῖς δημοτικαῖς Σχολαῖς ἀμφοτέρων τῶν φύλων δέον ἵνα ὦσιν ἐκ τῶν ἀποφοίτων πλήρους καὶ ἀνεγνωρισμένου Γυμνασίου ἢ Διδασκαλείου, διευθύνται δὲ οἱ φέροντες δίπλωμα ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ παρέχον τὸ δικαίωμα τοῦ δημοσίᾳ διδάσκειν. Διευθύνται τῶν εἰρημένων Σχολῶν διορίζονται καὶ οἱ ὡς ἄνω διδάσκαλοι κεκτημένοι πρὸς τοῦτο δωδεκαετὴ πείραν εὐδοκίμου διδασκαλίας ἐν τῷ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ταῖς δὲ ἀποφοίτοις ἀνεγνωρισμένων Νηπιαγωγείων παρέχεται ἡ ἄδεια τοῦ διδάσκειν μέχρι τῆς Β' τάξεως τῆς δημοτικῆς Σχολῆς συμπεριλαμβανομένης.

Δ' Οἱ ὡς διδάσκαλοι τῶν 3 ἀνωτέρων τάξεων τῶν Ἀστικῶν Σχολῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων προσλαμβανόμενοι ὀφείλουσιν ἵνα ὦσιν ἐφωδιασμένοι διὰ πτυχίου ἐπικεκυρωμένου ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ παρέχοντος τὸ δικαίωμα τοῦ δημοσίᾳ διδάσκειν, κέκτηνται δὲ πρὸς τούτοις τετραετὴ τολάχιστον πείραν εὐδοκίμου διδασκαλίας. Διευθύνται δὲ διορίζονται οἱ αὐτοὶ μὲν, ἀλλὰ μετὰ πλείονων ἐτῶν εὐδοκίμου διδασκαλίας, πρὸς δὲ οἱ ὑψηλοτέρων ἀκροασάμενοι μαθημάτων καὶ διδάξαντες εὐδοκίμως ἐν τῷ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ὡς διδάσκαλοι ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι τῶν Ἀστικῶν Σχολῶν διορίζονται καὶ οἱ ἀπόφοιτοι πλήρους καὶ ἀνεγνωρισμένου Γυμνασίου ἢ Διδασκαλείου τῶν ἐπαρχιῶν μετὰ δωδεκαετὴ ὅμως εὐδοκίμου διδασκαλίας, διευθύνται δὲ ἐξ

αὐτῶν οἱ φέροντες τὰ προσόντα δεκαπεντάετους τοιαύτης εὐδοκίμου διδασκαλίας, καὶ ἐὰν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐπιτυχῶς ἐδίδαν πάντες οὗτοι ἐν τῇ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Ε' Κατὰ τὰ τελεσπισμένα οὐδεμία ἀντικατάστασις διδασκάλων ἐπιτρέπεται εἰς τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους, ἐὰν μὴ ὑπάρχωσι πρὸς τοῦτο ἀποχωρῶντες λόγοι καὶ μὴ λάβωσι πρότερον οἱ ἀπολύμενοι διδασκαλοὶ πλήρεις τοὺς μισθοὺς αὐτῶν παρὰ τῆς Ἐφορείας. Κατὰ ταῦτα δὲ πᾶσα ἀπόλυσις διδασκάλων διενεργουμένη εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους δέον ἵνα πρὸ τῆς 20 Ἰουλίου ἀνακοινῶται ἀφεύκτως εἰς τὴν Π. Κ. Ἐκπαιδευτικὴν Ἐπιτροπὴν δι' ἐκθέσεως τῶν Ἐφόρων πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, περιεχούσης τοὺς λόγους τῆς ἀπολύσεως καὶ συντεταγμένης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ 25 ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ.

Τὰς ἀνωτέρω διατάξεις τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνακοινούμενοι πᾶσιν ὑμῖν τοῖς τιμιωτάτοις Ἐφόροις καὶ ἐλλογίμοις διευθυνταῖς καὶ διδασκάλοις τῶν Σχολῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων προτρεπόμεθα ὅπως κατὰ πάντα συμμορφωθῶτε αὐταῖς ἐνεργοῦντες καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ συμφώνως τοῖς διατεταγμένοις.

Εἴητε δὲ ὑγαίνοντες ἐν Κυρίῳ.

Ἐ τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Ἰουλίου 1901.

Ὁ Μ. Πρωτοδύκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΕΤΙΧΙΑΣ

μεθουνηνευμένη ἐκ τῆς 5 γαλλικῆς ἐκδόσεως

ὑπὸ ΔΗΜ. Χ' ΔΑΝΙΗΛ

Ἰπὸ τὴν ἀνωτέρω τίτλον περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖράς μας βιβλίον, μικρὸν μὲν τὴν ὄψιν, μεγάλως δὲ καὶ σοφὰς περιχλετὸν ἐν ἑαυτῷ συμβουλίας. Σκοπὸς τοῦ βιβλιαρίου τούτου, οὐτινος ἡ μεταγλώττισις ὀφείλεται εἰς τὸν φιλόπονον ἐν Βάρνῃ συντάκτην τῆς ἐφημερίδος «Φωνὴ» ἐλλόγιμον κ. Δημήτριον Χ' Δανιήλ, εἶνε, ὡς καὶ ὁ τίτλος δεικνύει, τὸ νὰ μᾶς διδάξῃ τῆς εὐτυχίας τὴν τέχνην, ἣν ὁ μὲν κόσμος θεωρεῖ ἐν τῇ ὕλῃ καὶ τῷ σώματι, ὁ δὲ γνήσιος μαθητὴς τοῦ Εὐαγγελίου ἀλλὰ τοῦ που δέον νὰ ἀναζητήσῃ. Ποῦ δέ; Ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς συνειδήσεως, ἐν τῇ διαπραξίᾳ τῆς ἀρετῆς, ἐν τῇ ἀποφυγῇ τῆς ἁμαρτίας, ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἄλλους εὐποιᾷ, ἐν τῇ αὐταρχείᾳ καὶ τῇ κατὰ τὸ δυνατόν ἐλαττώσει τῶν ἡμετέρων ἀναγκῶν, ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν οἰκογενείᾳ, ἐν τῇ ἀναγνώσει βιβλίων περιεχομένου αἰθερίου καὶ ὑψηλοῦ, ἐν τῇ διηνεκῶς μειδιῶντι προσηύχῃ, ἐν τῇ πρὸς Θεὸν ἀκλονήτῳ ἐλπίδι, ἐν τῇ ἀδιαλήπτῳ προσευχῇ, ἐν τῇ ἀκαταπαύστῳ προσηλώσει τοῦ νοῦ ἡμῶν πρὸς τὸν Τύμιον Σταυρὸν, ἐν τῇ συχνῇ μεταλήψει τοῦ ζωοπαρόχου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ ἀδιαφορίᾳ πρὸς τὰς ἀτάκτους καὶ ἐξαντλητικὰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου, ἐν τῇ ἀποφυγῇ τῶν θορυβωδῶν ἐπιδείξεων καὶ ἐν τῇ ζωῇ τῇ ἀφανεῇ καὶ ταπεινότητι. Ὁ συγγραφεὺς δὲν λαλεῖ ἐξ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ παραθέτει τὰς γνώμας ἐξόχων θεολόγων, ἠθικολόγων, φιλοσόφων καὶ νομομαθῶν, οὕτω δὲ περιάπτει κύρος πλείονον εἰς τὰς παρατιθεμένας συμβουλίας του. Ἀξίζει τῇ ἀληθείᾳ τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον οὐ μόνον ἐφάπαξ ν' ἀναγνωσθῇ, ἀλλὰ καὶ σύντροφος ἀχώριστος παντὸς γράμματα εἰδότης νὰ γείνη, ὅπως συχνάκις λαλῇ πρὸς αὐτὸν τὸ συμφέρον καὶ καθοδηγῇ ἐν τῇ ἀναζητήσει τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας, τῆς τε ἐπιγείου καὶ ἐπουρανίου.

Κ. Καλ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

Ἰωσήφ Λάγγεν.

Ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἐστερήθη ἐσχάτως ἐνὸς τῶν γενναιοτέρων καὶ πολυτιμοτέρων αὐτῆς στρατιωτῶν. Ὁ ἐν τῇ θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βόννης τακτικὸς καθηγητὴς Ἰωσήφ Λάγγεν, ὁ ἐκ τῶν πρώτων ὑπερμάχων τοῦ Παλαιοκαθολικισμοῦ ἀπέθανε τῇ 1 τοῦ φθίνοντος Ἰουλίου.

Ὁ μεταστὰς ἀνὴρ ἐγεννήθη ἐν Κολωνίᾳ καὶ μετὰ τὰς πλήρεις ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ σπουδὰς διωρίσθη ἐν διαφόροις θέσεσι, ἐν αἷς διεκρίθη. Τῷ 1867 διωρίσθη τακτικὸς καθηγητὴς τῆς ἐξηγητικῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν τῷ ἐν Βόννῃ Πανεπιστημίῳ. Τῷ 1870 ἀπετέλεσε θερμὸν μέλος τῆς ἀντιπολιτεύσεως τῆς διαμαρτυρηθείσης κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Βατικανῷ Συνόδου καὶ δὴ κατὰ τοῦ περὶ ἀληθείας τοῦ Πάπα δόγματος.

Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἄξιον ἰδιαίτερας ἐνταῦθα μνείας εἰσὶν αἱ Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ Ἰουδαϊσμοῦ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Χριστοῦ ὡς καὶ τὸ μετὰ τὸ 1870 ἐκδοθὲν ἀπὸ δόγμα τοῦ Βατικανοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ τὴν παρὰ τοῖς θεοῖς Πατράσιν ἐξηγητικὴν. Ἐκ τῶν ἱστορικῶν δὲ πονημάτων αὐτοῦ ἄξιον πολλοῦ λόγου τυγχάνει αἱ ἱστορίαι τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἐν τέσσαρσι τόμοις ἐκδοθεῖσα ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, καὶ φθάνει μέχρι Ἰννοκεντίου τοῦ Γ', ἥτοι μέχρι τοῦ 1216.

Συλλυπούμεθα ἐγκαρδίως τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Παλαιοκαθολικῶν ἐπὶ τῇ στερήσει πολυτίμου τέκνου αὐτῆς, ὃ ὁ πλήρης θεοφιλοῦς δράσεως βίος ὑπῆρξε διηνεκῆς ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας ἀγών.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΝΟΡΙΑΚΟΣ ΚΛΗΡΟΣ

Ἰπὸ τῆς Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπεβλήθη τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ἡ ἀκόλουθος σχετικὴ πρὸς τὸ ζήτημα τῆς διαθεσιμότητος τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ἱερέων ἐκλεισις, ἥτις καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐπανειλημμένως συνεδρίασα ἡ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῷ τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος τῆς ὅσον ἔστι δυνατόν τό γε νῦν ἔχον μελέτης περὶ τῆς ὕλης καὶ ἠθικῆς βελτιώσεως τοῦ κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Συνωδὰ δὲ τῇ ἐξενεχθείσῃ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν σεπτὴν προεδρίαν τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν θεολόγων κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀποφάσει περὶ ἀπολύσεως μὲν καὶ ἀποστολῆς εἰς τὰς οἰκείας ἐπαρχίας τῶν πρὸ ὀλίγου χρόνου καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐν καιρῷ τῆς χρείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀρικομένων εἰς βασιλεύουσιν κληρικῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἡ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ κατήρξατο τοῦ ἑαυτῆς ἔργου ἐκ τῆς διαλογῆς τῶν ἱερέων μεταξὺ τῶν ἐχόντων τὰς ὀλιγωτέρως ἐλλείψεις καὶ τὰ περισσότερα διχαιώματα. Ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως σύμπαντες οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ἱερεῖς συμποσούνται

εις 127, ἐξ ὧν 26 ἐξ Ἡπείρου, 12 ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, 15 ἐκ Χίου, 24 ἐκ τῶν γειτονικῶν ἐπαρχιῶν Ἡρακλείας, Χαλκηδόνος, Γάνου καὶ Χώρας καὶ ἐπισκοπῆς Μυριοφύτου, 10 ἐκ Τραπεζοῦντος καὶ Χαλδείας καὶ οἱ λοιποὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐπειδὴ ἐκτὸς τούτων διαμένουσιν ἐνταῦθα καὶ ἕτεροι 23 ἐν διαθεσιμότητι ἱερεῖς, ὧν ἱκανοὶ πολλῶν πλείονα κέκτηνται δικαιώματα ἢ ἄλλοι ἐπ' ἐσχάτων ἀφικόμενοι καὶ καταλαβόντες θέσεις ἄλλων ἐκτοπισθέντων, διὰ ταῦτα ἡ Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπὴ χρωμένη ὡς μέτρῳ τῇ ἀνωτέρῳ θεείῃ ἀρχῇ τῆς προτιμῆσεως μὲν τῶν ἐχόντων τὰ περισσότερα δικαιώματα καὶ τὰς ὀλιγωτέρας ἐλλείψεις, τῆς ἀπολύσεως δὲ τῶν διὰ διαφόρων μέσων καὶ συστάσεων ὑπειστελλόντων συνέταξε τὴν συνημμένον ὧδε κατάλογον, καθ' ὃν ὀφείλουσιν ἐκ μὲν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἱερέων νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὰς οἰκείας ἐπαρχίας 13, ἐκ δὲ τῶν διαθεσίμων 8. Μὴς τὰς οὕτω κενωθησόμενας θέσεις μέλλουσι νὰ διορισθῶσιν οἱ ἐν διαθεσιμότητι τελοῦντες ὅσοι ἔχουσιν προκεκτημένα δικαιώματα καὶ ἐκρίθησαν ἄξιοι νὰ καταταχθῶσιν ἐν τῷ κλήρῳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς.

Ταῦτα καθυποβάλλουσα ὑπὲρ τὴν ἐγκρίσιν τῆς ὑμετέρας προσκυνητῆς ἡμῶν Παναγιότητος ἡ Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπὴ ὑποσημειοῦται μετὰ σεβασμοῦ

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 24 Ἰουλίου 1901.

Ὁ Πρόεδρος

+ Ο ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ ΧΑΡΙΤΩΝ

Ὁ Γραμματεὺς

Ὁ Τριτεύων Βενιαμὶν Κυριακός.

—Χυροστασία—Τοῦ ἐν Χάσκιοι ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς πανηγυρίζοντος, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', ἀποδεχόμενος ὑποβληθεῖσαν παράκλησιν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας, μετέβη χθὲς καὶ ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῇ ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιασματος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν διένειμε τῷ ἐκκλησιασμάτι τὸ ἀντίδωρον καὶ εἴτα ἐπεσκέψατο τοὺς ἐκ τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ ἐγκατεστημένους Α. Νέτην καὶ Κωνσταντῖνον Ρηγόπουλον, πρὸς δὲ καὶ τὸν αὐτοῦ Ραββῖνον τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος παρ' ᾧ θερμῆς ἔτυχεν ὑποδοχῆς.

—Ἐφορεία σχολῶν Γαλιταῖ.—Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδρίᾳ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου συνεπληρώθη τὸ ἐπταμελὲς τῆς Ἐφορείας τῶν ἐκπαιδευτηρίων Γαλιταῖ, ἐκλεγέντων εἰς ἀντικατάστασιν τῶν παραιτηθέντων τεσσάρων, τῶν ἀξιότιμων κκ. Ἀντωνίου Καραντώνη, Βαβᾶκη ἱατροῦ, Θεοφίλου Χρυσοστόμου καὶ Γεωργίου Πισκιτζή, οἵτινες μετὰ τῶν ὑπολειφθέντων Παύλου Οἰκονομίδου, Δ. Ἀναστασιάδου καὶ Κ. Πουρῆ ἀποτελοῦσι νῦν ταύτην. Πρὸς τούτοις τὸ Δ. Ε. Δ. Συμβούλιον ἐνέκρινεν ὅπως, πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τῶν μελῶν τῆς οὕτω ὑφισταμένης ἐφορείας ἐνεργηθεῖσαι πράξεις, ὡς ἐγκυροί, μηδεμιᾶς ἐπιτροπῆς τροποποιήσεως ἐπ' αὐτῶν.

—Πατριαρχικαὶ προσήσεις—Τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμενίων Μαλαχίου ἄγοντος τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ τὴν ἐπέτειον ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτήν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης διεβίβασεν αὐτῷ τὰς συγχαρητηρίους αὐτοῦ προσήσεις διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου Χρυσοστόμου, μεταβάντος εἰς Κοντοσκάλιον αὐθημερὶν ἐν συνοδίᾳ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διαγγελέων Δημητρίου Τσολακίδου.

Σήμερον δὲ ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀπεσταλμένου τὰς πατριαρχικὰς αὐτοῦ προσήσεις τῇ Α. Ε. τῷ κ. Σπασερμπατσῆ, συμβούλῳ τῆς ρωσικῆς πρεσβείας, ἄρτι αἰσίως εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐπανακάμψαντι.

—Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια—Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἀειμνήστου πρώην αὐτοκράτειρας τῆς Γερμανίας Βικτωρίας, μητρὸς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου καὶ ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως τῆς Μεγάλης Βρετανίας Ἐδουάρδου τοῦ Ζ', ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε σήμερον τὰ θερμὰ συλλυπητήρια αὐτοῦ ταῖς ΑΑ. ΕΕ. τοῖς πρεσβευταῖς Γερμανίας καὶ Ἀγγλίας διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου Χρυσοστόμου.

—Ἐπισκέψεις.—Ὁ ἄρτι ἐξ Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐπανακάμψας φιλογενέστατος ὁμογενὴς Παῦλος Στεφάνοβιχ Σκυλίτσης ἐπεσκέψατο τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ τὴν Α. Θ. Π. τὴν Οἰκουμενικὴν Πατριάρχην Ἰωακείμ τὸν Γ' ἐπ' ἱκανὴν συνδιαλεξάμενος. Τῆς εὐκαιρίας ταύτης δραξαμένη ἡ Α. Θ. Παναγιότης τὸ μὲν συνεχάρη ἐκ τοῦ σύνεγγυς τῷ ἐρίτιμῳ ὁμογενεῖ ἐπὶ τῇ ἐκ βάθρων γενναίῳ δαπάνῃ αὐτοῦ ἀνεγέρσει λαμπροῦ κτιρίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, τὸ δὲ ἐπηυλόγησε καὶ ἐπέστειλε ταῖς εὐχαῖς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἀίδιον ὀφειλούσης τῷ οἴκῳ αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην διὰ τὰ εὐσεβῆ καὶ φιλογενῆ ταῦτα αἰσθήματα.

Τῇ Τρίτῃ δὲ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν συνοδίᾳ τοῦ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Γρεβενῶν Δωροθέου, ἀντεπεσκέψατο ἐν Χαλκηδόνι τὸν ἐρίτιμον ὁμογενῆ, μετὰ ζωηρῶν ἐνδείξεων σεβασμοῦ γενόμενος δεκτός. Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο καὶ τὸν ἀξιότιμον ὁμογενῆ Ζαχαρίωφ.

Τῇ Δευτέρᾳ δὲ ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα αἱ ΑΑ. ΕΕ. οἱ πρώην ἡγεμόνες τῆς Σάμου Στεφανάκης βέης Μουσοῦρος καὶ Κ. Βαγδάννης ἐφέντης, ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Βαγδάτῃ καταστήματος τοῦ Δημοσίου Χρέους Σύρος ὁρθόδοξος Φεχμέτ ἐφέντης· προχθὲς δὲ αἱ ΑΑ. ΕΕ. ὁ Κ. Καραθεοδωρῆς ἐφέντης, ὁ Γιάγκο βέης Ἰωαννίδης, ὁ Ι. Βιθυνὸς ἐφέντης καὶ ἄλλοι.

Τῇ παρελθούσῃ ἐβδομαδίᾳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο τὸ ἐν Σισλῇ νεκροταφεῖον τῆς ἐλληνικῆς ὀρθόδοξου Κοινότητος Σταυροδρομίου περιεργασθεὶς τὰ περικαλλῆ κοιμητήρια τῶν οἰκῶν Ζαρίφη, Στεφάνοβιχ καὶ Ζαφειροπούλων, ὡς καὶ τὸν ἐν τῷ περιβάλλῳ λαμπρὸν ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως ἀνεγερθέντα, ὡς γνωστὸν, δαπάνῃ τοῦ εὐσεβοῦς τέκνου τῆς Ἐκκλησίας Παύλου Στεφάνοβιχ Σκυλίτση.

Ἐντεῦθεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετέβη εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν Πτωχοκομεῖον καὶ περιεργάσθη καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τμήματα, ἐν οἷς καὶ τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἰδρύματος. Μετέπειτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατελθούσα εἰς Πέραν ἐπεσκέψατο τὸν ἐκ τῶν ἐγκρίτων νομομαθῶν τῆς πρωτευούσης Γεώργιον Ἀποστολίδην, πρόεδρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἐφεξῆς δὲ τὸν παρακείμενον ἱερὸν ναὸν τῆς ἁγίας Τριάδος.

—Τιμητικὸν γεῦμα.—Ὁ ἐρίτιμος ὁμογενὴς τραπεζῆς κ. Δημοσθένης Εὐγενίδης παρέθηκε τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ τιμητικὸν γεῦμα, οὗ μετέσχον καὶ ἄλλοι λογάδες. Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο ἐν Θεραπείᾳ τὸν ἐρίτιμον τραπεζῆτην Θεόδωρον Μαυρογορδάτον· κατελθὼν δὲ δι' ἀτμακάτου ἐκ τοῦ Βοσπόρου μετέβη εἰς Μακροχώριον, ἐνθα μετὰ πολλοῦ τοῦ σε-

βασμου γένόμενος δεκτός μετέβη εἰς τὴν αὐτὴν ἱερὴν ναὸν, ὅπου προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα ὁ προϊστάμενος τῆς Κοινότητος ἀρχιμ. Τιμόθεος.

Κατόπιν ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ἐπεσκέψατο καὶ τὸν αὐτὸν παραθερίζοντα σύμβουλον ἀξιότιμον κ. Ἱπποκράτη Ζαχαριάδην, τὸν Σταῦρον Κέπειτση καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Λαζαρίδης

— *Εκκλησιαστικὸν Μουσικὸν Σύλλογον.* — Ὁ ἐν τοῖς πατριαρχείοις ἐδρεύων Ἐκκλησιαστικὸς Μουσικὸς Σύλλογος ἐψηφίσατο ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ συνεδριάσει Μέγαρον Ἐνεργέτην αὐτοῦ τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἰωακείμ τὸν Γ', ἐνεκὰ τῆς εἰκοσαλίου δωρεᾶς, ἣν θὰ χορηγήῃ ἐτησίως ἡ Α. Θ. Π. ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς σχολῆς τοῦ συλλόγου. Τὴν δωρεὰν τῆς Α. Θ. Π. ἐξῆρε δεόντως ἐν τῇ συνεδριάσει τοῦ συλλόγου ἐξ ὀνόματος τοῦ προεδρίου ὁ ἐλλόγιμος μουσικολόγος Γ. Ι. Παπαδόπουλος.

— *Μητροπολίτης Βεροῦνης.* — Τῇ παρελευσίᾳ Δευτέρᾳ ἀπῆλθεν εἰς τὴν θεόσωτον ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Βεροῦνης καὶ Νεοῦσης Κωνσταντίας, προπεμφθεὶς ὑπὸ πολλῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν αὐτοῦ φίλων.

Τὴν Α. Πανιερότητα προέπεμψεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὁ Δευτερεύων Παρθένιος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΛΗΣΙΣ

Ὁ ἀπὸ χωρίον Μεσσήν (ἐπαρχία Ξάνθης) Ἀθανάσιος Μανασῆ Τζέντος νυμφευμένος ἀπὸ 7—8 ἐτῶν εἰς Μαρώνηαν μετὰ τῆς Χερσικίας Ἀνδρονίκου, εἰς πρῶτον γάμον, καὶ ἀπὸ 5 ἡδὲ ἐτῶν τυγχάνων ἀγνώστου διαμονῆς κλητεύεται ἵνα προσέλθῃ εἰς τὴν ἐν Γκιουμουλτζίνη Ἱερ. Μητρόπολιν ἐντὶς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἄλλως δικασθήσεται ἐρήμην.

Τὴν παρὸν δημοσιεύεται εἰς δύο κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», «Κωνσταντινούπολις» καὶ «Ταχυδρόμος».

Ἐν Γκιουμουλτζίνη, τῇ 11 Μαρτίου 1901.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μητροπόλεως.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ἡ Δουκία Ἐπαμεινώνδα Νεστορίδου, ὑπὸ τῆς ὀνόματι, τὸ γένος Ἰωάννης Μοσχολίδη, Ἑλληνος ὑπηκόου, τέως μὲν κάτοικος Ἀλτίν Πεκλ Πέραν Κωνσταντινουπόλεως, ὑπ' ἀριθμ. 14, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 εὐρωπαϊστὶ πρὸ μεσημβρίας μετὰ τὴν παρελευσίαν 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ τῶν Πατριαρχείων Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, ὡς ἐναγόμενῃ ἐπὶ διαζεύξει ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἐπαμεινώνδα Λεωνίδα Νεστορίδου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κατοικοῦ Κωνσταντινουπόλεως, προσωρινῶς διαμένοντος καὶ τὸν ἐμπορικὸν πράκτορα ἐπαγγελλομένου ἐν Ἀκ Σεράϊ τῆς ἐπαρχίας Ἰκονίου. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῇ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἀνωρίζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτῆς περὶ διαζύγιου ἀγωγή ἐκδικασθήσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παρὸν τρεῖς δημοσιεύεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστι-

κῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Moniteur Oriental».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 11 Ἰουλίου 1901.

† Κορυθαῖος ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

2

Διάκ. Ἀνθίμος Π. Ὁρφανίδης

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ὁ Κωνσταντῖνος Σταύρου Τσάκου, ὑπὸ τῆς ὀνόματι, ἐκ Μαρυκαῖ τῆς Προποντίδος, τέως καφετζὸς καὶ κάτοικος τῆς ἐνορίας Παλίνου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. μετὰ παρελευσίαν τριάντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Ι. Σεραφειμίδου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, καφετζοῦ, ἐν Παλίνῳ διαμένοντος, ἐκπροσωποῦντος τὴν ἀνήλικον αὐτοῦ θυγατέρα Ἀνναν, ἐναγόμενος ἐπὶ διαζύξει μνηστείας. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἀνω ὀριζομένην δικάσιμον ἡμερῶν, ἡ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζύξεως μνηστείας ἀγωγή ἐκδικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παρὸν καλῆς τρεῖς δημοσιεύεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» καὶ «Ταχυδρόμος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 3 Μαΐου 1901.

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κορυθαῖος ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

2

Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Προκαλεῖται ὁ Βασίλειος Μιχ. Παναρέτου, λιθοτόμος, ὑπὸ τῆς ὀνόματι, ὁμώμενος ἐκ τοῦ δήμου Μεσοχωρίων τῆς Νήσου ταύτης, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην Παρασκευὴν καὶ ὥραν 9 πρὸ μεσημβρίας μετὰ παρελευσίαν τριάντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπάθου αὐτοπροσώπως, ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαριγῶς, τὸ γένος Γεωργίου Μοσχονῆ, διαμενούσης ἐν τῷ αὐτῷ δήμῳ Μεσοχωρίων, ἐπὶ διαζεύξει ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παρὸν καλῆς δημοσιεύεται τρεῖς κατὰ συνέχειαν διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένου φύλλου τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐν Ἀπέργῃ Καρπάθου, τῇ 2 Ἰουνίου 1901.

2

Ὁ προεδρεύων

ΠΑΠΑ ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΥΚΟΝΙΑΤΗΣ

Ὁ γραμματεὺς

Α. Β. ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.